SAN SEBASTIAN, ENCARA...

Després de les manifestacions de Maura

"La facultat de formular un Estatut i demanar-ne la seva aprovació a les Corts, ja la teníem amb la monarquia...", ens ha dit J. Aiguader i Miró

ATAVISMES?

Miguel Maura ha parlat del Pacte de Sant Sebastià. N'ha parlat en un to i en una rara severitat que res no recorden d'aquelles jornades d'angoixa i de febre d'ara fa un any. Fan una mica de pena aquestes paraules d'un home que anà a Sant Sebastià—quan anar-hi podia costar el que costà per a molts: la presó—i que ha viscut aquelles hores afanyoses de tots els homes de bona voluntat en lluita amb un despotisme secular i incivil...

Ha parlat de Sant Sebastià, després de llegir—de llegir?—el llibre de Jaume Aiguader i Miró. Un llenguatge—el d'aquest Miguel Maura desconcertant, que de vegades té coses de gran parlamentari—tossut, reticent, poc lleial... Un llenguatge que ja no és el del conspirador comprensiu i cordial, sinó el de l'home que, passat el trasbals, es recorda dels seus egoismes d'unitarista i de les seves ascendències de conservador, dels seus atavismes de gran senyor monarquitzat...

L'ALTRE HOME

L'altre home: Jaume Aiguader. Ell conspirà, ell anà a Sant Sebastià. Ell va escriure, en les obscures diades de perseguit—en la cambra clara de la llar d'un amic—el seu "rapport" de la reunió que possibilitava, en les jornades d'abril, la gran reversió.

He volgut escoltar-lo, àdhuc després de llegir el seu interessantissim "Catalunya i la Revolució", en la lluita viva de les paraules i, encara, en la serena responsabilitat de l'alcaldia de la ciutat. Jaume Aiguader, amb el seu somriure, amb la seva fe, amb la seva passió sense enuigs, m'ha dit:

—De les declaracions de Maura se'n deduiria, d'ésser certes, que els delegats dels partits catalans no haurien aconseguit res en la reunió de Sant Sebastià per quant la facultat de formular un Estatut i demanar la seva acceptació a les Corts la teníem en temps de la Monarquia.

Si fos tal com diu Maura, nosaltres hauriem actuat a Sant Sebastià com a republicans i no com a catalanistes. Però nosaltres, amic meu, pensàvem en la República, però hi pensàvem venint de Catalunya i cami de Catalunya. Era per a Catalunya que tenia un valor la República. Si la República no podia acceptar la nostra llibertat era quefer migrat i de possibilitats ciutadanes molt limitades.

LA FAMOSA ACTA

—S'ha parlat d'una acta?...

—Era natural que no aixequéssim cap acta, per quant persistia una dictadura camuflejada. Però els tres catalans, en sortir de la reunió, a l'Hotel de Londres, estenguérem la que insereix el meu llibre "Catalunya i la Revolució" i la signàrem tots tres...

I després d'una pausa enervant:

—Si la Revolució havia de proclamar de bell antuvi la personalitat de Catalunya, no veig altra manera per a demostrar l'eficiència d'aquesta proclamació que la llibertat i la independència de les seves determinacions. Filosòficament i biològicament la personalitat no l'exterioritza altra cosa que la llibertat.

DUES INTERPRETACIONS

—Aleshores, ¿què en penseu d'aquestes declaracions de Miguel Maura?

L'Aiguader ha arronçat les espatlles, com enervat:

—Què voleu: És una cosa trista, però real. Des del primer moment hi hagué dues interpretacions al Pacte de Sant Sebastià. Dues interpretacions que no s'enfrontaren abans del fet revolucionari. En els meus continuats contactes amb els homes que avui integren el Govern, i amb la majoria dels quals formàvem en el Comitè revolucionari, mai no s'exterioritzà aquesta discrepància. Una conversa amb Just Jimeno, de València, que em referí el que deia Prieto, em palesà aquesta disconformitat. Sortosament, estava present Eduard Ortega Gasset, qui avalà les meves manifestacions.

Lerroux estigué conforme que el que ha fet Catalunya fins ara està plenament dins de l'esperit del Pacte, i quan mostrà la seva conformitat era ja ministre d'Estat.

No crec que ls manifestacions de Maura responguin a un criteri del Govern, sinó solament a una concepció personal.

L'AMBIENT MADRILENY

—Tanmateix—objectem—, sembla que l'apreciació de Maura troba cert ambient...

Torna, però, el gran optimista que és Aiguader. Ell creu en aquestes hores noves:

—Sóc optimista, malgrat d'aquesta envestida desplaent dels periòdics i d'alguns polítics madrilenys. No crec que al Parlament persisteixi la

Aiguader

concepció unitària heredada de la Monarquia borbònica. Si fes el contrari, demostraria una incapacitat democràtica i liberal. El liberalisme i la democràcia han d'assegurar els drets del poble i el Parlament no pot regatejar ni discutir els drets de Catalunya. Només l'intentar-ho seria una ofensa a l'obra que es proposa de realitzar.

ELS DRETS DE CATALUNYA

—Negar els drets a Catalunya—subratlla Aiguader—seria un suïcidi de la República. Per la seva consolidació els sectors més radicals hem fet en l'elaboració de l'Estatut el sacrifici del nostre ideari confiant en temps més propicis. Pensin que l'Estatut no és el màximum del que vol el catalanisme, sinó el mínimum, gairebé.

Després, marcant imperiosament les paraules amb la mà:

—Amb una Catalunya decepcionada i irada l'obra de la República aniria malferida de bon començament.

Catalunya, descontenta només, ja seria un perill. Aquests perdigons a l'ala—somriu Aiguader—li privaria de volar i d'assolir la seva finalitat. No pot crear-se enemics que només amb el fet de marginar-se l'empobririen. Menys podria suportar una resistència activa de Catalunya i molt menys una ofensiva catalana.

Catalunya en latència d'insubordinació significa sempre per a l'Estat espanyol la persistència de la dictadura descarada o camuflejada, però dictadura al càpdavall. La República ha de refugir aquestes tràgiques perspectives...

"NO ELS DEMANEM CAP SACRIFICI..."

No els demanem cap sacrifici—acaba Aiguader—, només volem que no demanin el nostre. Durant segles la preponderància cultural castellana no ens ha fet perdre la personalitat; ni ens han abatut els dos segles de persecució borbònica amb totes les seves males arts. Hem resistit la seva força moral i hem desafiat la seva força material. No pot emprar altres mitjans més eficaços la República...

En acomiadar-nos d'Aiguader, no hem sabut sentir-nos, però, descoratjats. Les realitats immediates són ja superiors als homes mateixos, encara que es diguin Maura, encara que es diguin... I després, hem fet junts aquesta República, hem possibilitat junts—àmb emoció de cor—aquestes hores noves que poden ésser, si volem, noves aurores de justícia.

JOSEP M. MASSIP

Maura

El compliment del Pacte

M. CARRASCO

Entorn de la històrica reunió celebrada a Sant Sebastià el 17 d'agost del passat any, s'han dit ja moltes coses, s'han fet nombroses declaracions—massa segons dubte—i a hores d'ara comencem a tenir ja "Bibliografia del Pacte", perquè a més del llibret que vaig publicar jo, dedicat exclusivament a referir l'esdevingut a Donòstia, l'actualitat política del moment, es concentra en la sessió del "Pacte" continguda en l'obra del doctor Aiguader "Catalunya i la Revolució".

Ha estat ara En Maura el qui ha trobat incompleta la referència del nostre amic Aiguader i s'ha cregut en el cas d'explicar—a la seva manera—extrems que en realitat no fòren puntualitzats en la forma pretesa pel ministre de la Governació. Fa pocs dies aparegué als diaris una lletra de Lerroux, en la qual apareixien els extrems del Pacte numerats i tot; abans l'Indaleci Prieto, En Marcelli Domingo i d'altres havien donat també referència i versions del que es féu i s'acordà en la reunió famosa...

I bé, davant d'aquesta diversitat de versions, ens semblaria pretensió inútil donar novament la nostra, explicada detalladament en el llibret abans esmentat, i confirmada plenament en l'obra del doctor Aiguader, avui tan comentada; no pretenem, per tant, explicar una vegada més el que fou la reunió de Sant Sebastià, el que voldriem, en canvi, és justificar l'aparent contradicció manifestada en les declaracions i comentaris dels que hi assistiren i esbrinar en quina forma podrà portar-se a compliment una convenció, els temes de la qual apareixen avui com avui tan confusos...

Cal tenir esment del caràcter essencialment revolucionari de la reunió de Sant Sebastià, per a explicar-se que del seu contingut no en restés una acta completa signada per tots els els concurrents, la qual pogués servir avui de comprovant per a justificar els compromisos pactats.

L'objecte principal, el mòbil immediat de la reunió era tractar d'aconseguir la unió de totes les fòrces republicanes, per a l'execució de plans revolucionaris concrets que foren exposats, i que naturalment no podien ésser objecte de cap document escrit. El problema de Catalunya hi fou plantejat per nosaltres: primer l'Aiguader, després jo, secundats sempre per En Mallol. l'abordàrem de ple concentrant l'interès dels reunits en aquest punt, que malgrat de no ésser objecte de la convocatòria, fou el que ocupà més temps; i amb la solució donada a ell, i en el seu compliment, no hi ha dubte que restaren definitivament posats els fonaments de la gran República, en la qual tots els problemes de llibertat tinguin deguda solució.

Per les raons esmentades, doncs, no hi hagué text escrit del Pacte i si bé és cert que el procés de la reunió fou cristallitzat en les dues notes oficioses (la general i la dels delegats catalans), no pot negar-se que per la manca de precisió de les dites notes, ha estat possible que pràcticament existeixin avui un nombre de versions de la reunió de Sant Sebastià igual aproximadament a la quantitat de delegats que hi assistirem.

Això fins a cert punt és explicable i molt humà: totes les qüestions, fins les més concretes, estan subjectes al caire, al sentit mateix que devia de la interpretació personal de les mateixes, inspirada en el temperament i en la posició de cadascú; i és més lògic que les interpretacions apareguin diverses quant és tan oposada la significació dels comentaristes i quan s'han modificat profundament les circumstàncies externes i la posició relativa dels interessats en la qüestió.

En tots els casos entenem indispensable, però, assajar la correcció d'una versió única autèntica i autoritzada del contingut de l'històric pacte. Les festes de l'aniversari del dit pacte frustrades per les incidències i lamentables competències sorgides al País Basc, haurien suposat, segurament, una avinentesa favorable, perquè en retrobar-se tots els concurrents a la reunió de l'any passat, tractessin de posar-se d'acord per donar una referència única dels punts convinguts en la mateixa reunió.

Esperem que malgrat del fracàs de les festes projectades, els participants del Pacte haurem de trobar lleure per a reunir-nos i cercar en el nostre record i en els documents que posseïm els mitjans per a reconstruir els extrems convinguts l'any passat. Hem de creure en la bona fe de tots, i si cap segona intenció no s'hi oposa, no hi pot haver-hi obstacle perquè reconeguem tots la veritat en extensió i en concepte de tots els extrems convinguts.

Tenim la confiança que no passarà l'aniversari del 17 d'agost sense que sigui possible establir aquest contacte entre la major part dels qui ens reunírem a Sant Sebastià, però si no fos així, el compliment del Pacte no pot quedar perjudicat per la fatal i inevitable imprecisió dels seus extrems i els que hi participàrem tenim comprovants suficients per a poder reclamar el compliment de tots els compromisos que deixarem preparada la resolució jurídica del problema de la llibertat de Catalunya.

Els qui fórem testimonis d'aquest acte de germanor, i arribàrem a una avinença malgrat del xoc violent de la primera embranzida, no dubtem, però, que es produirà també un acord complet, quan després de passat un any existeix entre tots els que participàrem en la Revolució aquell afecte forjat en les hores de persecució i de perill i confirmat en les jornades triomfals del 12, del 14 i del 26 d'abril.

M. CARRASCO I FORMIGUERA

Em sembla enormement sospitós, per molt explicable que resulti una agitació pública en el període transitori d'un canvi de règim, aquesta insistència d'alguns que parlen en nom dels obrers a voler aprofitar els moviments socials d'algun volum per a derivar-los cap a una propaganda política contra la República. Sense perjudici de fer tot el que calgui, i que s'està fent, per a posar en clar tota sospita, no puc menys de manifestar la meva estranyesa per certes concomitàncies de serveis o d'amistats, o de simples toleràncies entre els homes de la Dictadura i els agitadors que volen portar contra la República els moviments obrers.

(De la nota del senyor Anguera de Sojo, en funcions de governador civil.)

Nosaltres diem...

Senyor alcalde, senyors regidors:

¿No us sembla, amics, que ha arribat l'hora de posar els rètols dels carrers de Barcelona en llengua catalana?

Un projecte

D'un temps ençà moltes publicacions que apareixen a Barcelona han parlat d'un projecte grandiós. El de construir a la nostra ciutat la central de la Societat de Pobles. Un home, Henri Oger, ha esdevingut apòstol tossut i desinteressat d'aquest projecte. Ell tot sol desplega, per tal de fer que tots hi prestin atenció, l'activitat de molts homes.

El projecte—després explicarem molt per sobre en què consisteix—ens sembla no tan sols realitzable en principi, sinó digne d'atenció. La Societat de Pobles trobaria grans avantatges a ésser installada a Barcelona. La nostra capital, per la seva banda, hi guanyaria també. I el nom de la nostra ideal Catalunya lliure trobaria prestigis nous en aquesta tasca.

Es tracta de la pau del món. D'establir, en una forma eficient i real, el dret de contraguerra, l'aplicació efectiva del pacte Briand-Kellogg. No pas de doblar la tasca—per cert ben minsa en resultats—de la Societat de Nacions, sinó d'obrar privadàment, però amb energia, contra els provocadors i els mercaders de guerra.

Procediments, mitjans, manera? N'hi ha molts. Explicant a tothom la veritat d'allò que és la guerra, castigant els inductors de carnisseries, suprimint els periòdics patrioters, sabotejant el tràfic d'armaments, fent dissoldre, si cal amb violència les associacions armades, organitzant, preparant, instruint les grans masses per a la pau. En resum, es tracta de crear un moviment d'opinió disposat a obrar, a traduir en fets i en lleis les seves aspiracions i els seus anhels pacifistes.

Aquesta acció efectiva de la pau no ha de consistir en discursos platònics, en paraules bellíssimes i inoperants, sinó en tasca efectiva. Interessar els parlamentaris de tot el món en la gran croada és, per exemple, primordial. Si segueixen—i és segur que una part seguirà—llur ajut serà importantissim. Si no ho fan, podrem desemmascarar-los com a guerrers davant de llurs pobles, i aquesta sanció moral no serà pas la menor de les coaccions.

Però el grandiós projecte—del qual pensem ocupar-nos més amplament en edicions successives—necessita organització: locals, personal, un centre. Barcelona disposa dels palaus—desafectats ara—de Montjuïc. Pot, sense gaire esforç, aprofitar-los per això. No cal dir que el moviment ocasionat per la Societat de Pobles compensaria amb escreix el sacrifici no pas gran. Després, amb uns quants elements actius, preparats, el pla de la Societat de Pobles podria ésser dut a terme, i captar, per a Catalunya, l'agraïment admirat del món.

Henri Oger—aquest propagandista fervorós de la gran croada, que ha volgut oferir a la nostra ciutat una avinentesa única perquè la considera ideal com a Seu de la Societat de Pobles, per moltes raons sòlides—no ha tingut més que un defecte, com algú li ha retret. Ha vingut a parar a Catalunya i a descobrir-la quan estem fent la nostra Revolució.

Voldríem, sí, per reprendre una frase famosa, declarar la pau al món. Voldríem oferir a la Humanitat una renovellada germanor fecunda, marcada amb l'accent típic de la nostra veu—alliberats, però, de l'antic superat nacionalisme xovinista dels dies tèrbols, síntesi i consagració futurista del veritable nacionalisme triomfant, que no és sinó aportar a la Humanitat una pau i una llibertat més fermes. Però mentre la nostra Revolució, que ha de produir fruits ubèrrims i insospitats tal vegada, no serà feta, potser no podrem pas atendre com desitgem els grans projectes d'abast més universal.

Tanmateix—o molt errats anem—la nostra Revolució quedarà fixada aviat, i enllestida. Podrem seguir els impulsos de la nostra ànima. Per què, doncs, no preparem des d'ara, en la mesura del nostre esforç, el floreixement de la Societat del Pobles? Per què no preparem aquest gran present que Catalunya pot fer al món?

Sense enveges, sense gelosies, sense voler que ens en tinguin, podríem fer alguna cosa bona, i bella, i gran. No cal sinó realitzar les esperances i els encoratjaments donats a Henri Oger. Posar en marxa, gairebé immediatament, allò que ell ens proposa i té estudiat.

FAIANÇA CATALA
CORTS, 615 - TELEF. 12674
Robudes grans novetats
en objectes per a presents

Els centenars de mils d'homes que avui cotitzen a la C. N. T. no són anarquistes. Hi haurà anarquistes, com hi ha socialistes, comunistes i fins lerrouxistes. Hi cotitzen per la força tradicional, per una necessitat vital de defensa i millorament. No perquè els dirigents siguin anarquistes.

Hi són pesi a ells i amb l'esperança d'alliberar-se d'ells.

I al més aviat possible.

L'obrer català té cervell clar i constructiu. Es polític i sensible als problemes de la terra i als corrents universals. I l'anarquisme és un fruit d'immigració de les tàctiques tenebroses de la morta monarquia contra Catalunya i el seu esperit d'emancipació de progrés.

(Joan Comorera, a "Justícia Social".)

El preu de la llibertat

La llibertat gairebé sempre es paga amb sang: la llibertat dels pobles i dels homes, són ben pocs els exemples que podríem retreure de països que hagin pogut escapar-se a aquest horrible tribut. Espanya, pel que fa a les seves llibertats polítiques, sembla que aconseguirà ésesr un d'aquests països singulars. Haurà trigat a alliberaar-e de l'abolutime, però hó ha fet amb un get democràticment civil, que gairebé la redimeix del retràs amb què la seva llibertat ha estat aconseguida.

Catalunya està també a punt d'aconseguir la seva llibertat—la reva llibertat política i econòmica—per uns camins semblants. Si així es realitza, encara podrem passar, tots plegats, com a pobles models en la història moderna.

No obstant, a Catalunya, en aquests moments, hi ha un núvol que n'entela la seva grandesa. Es el pànic que els ha esdevingut a certes entitats econòmiques. Pànic que no direm que sigui humanament, incomprensible. Pànic, però, que traeix la mesquinesa, la manca d'esperit, de patriotisme dels que el senten. I el patriotisme no és incompatible, és clar, amb què les autoritats econòmiques facin tots els possibles per salvar l'economia de Catalunya. Es incompatible, però, amb el fet que tractin, precisament, d'amenaçar Catalunya i el seu novell govern amb una crisi de confiança, és incomprensible amb què creguin que el més petit trontoll de les nostres finances està molt per damunt de la nostra llibertat.

Això podia ésser comprensible quan el catalanisme, quan la voluntat de l'autonomia catalana no era representada més que per la Lliga: és a dir, quan podia semblar un catalanisme de banquers, un catalanisme que no aspirés a altra cosa que a una hegemonia econòmica d'Espanya. Avui, però, que el catalanisme és una expressió de la voluntat de tot un poble, cal que les entitats econòmiques actuïn amb una mica de dignitat cívica, amb els ulls fits no en l'efímer moment actual, sinó en les aurores venidores, no en els seus interessos particulars del moment, sinó en l'interès de la Catalunya futura i que de l'estoïcisme amb què sapiguem resistir les penalitats d'ara hi ha la millor garantia de la nostra grandesa de demà.

Deixant, però, de banda que els actuals trontolls econòmics no són pas essencialment deguts al nou canvi de coses que es prepara a Catalunya, cal dir que encara que així fos, si no en posem d'altres, hauríem de reconèixer que la nostra llibertat ens ha resultat molt barata: molt més barata del que cap patriota, ni en les seves hores més optimistes, ni en els seus somnis més venturosos, s'hauria pogut imaginar.

Mai, en efecte, cap catalanista veritable ha cregut que l'autonomia ens seria donada de franc, sense esforç i sense penes: això no podia ésser sinó un somni beat, per a no dir simple, deu cofaisme barceloní. En les comarques, sobretot, on no hi ha un estoreament tan aburgesat, ningú no ha pensat mai així; ni ho ha pensat mai el poble. En realitat, tots els que han estat fermament i decididament catalanistes, han cregut que l'autonomia no seria obtinguda sinó en moments de feblesa de l'Estat espanyol. Inferiors en nombre, inferiors en armaments per més que fessin, inferiors potser també en passió romàntica als castellans, sempre haviem cregut, durant l'antic règim, que ens caldria aprofitar alguna guerra exterior, alguna guerra civil o algun moment revolucionari per aconseguir el nostre alliberament. I no cal dir que era impossible d'imaginar que això seria fet d'una manera suau, sense esforços i sense trontolls; sense sacrificis de vida ni d'hisendes.

Si les circuemstàncies ens han afavorit; si la nostra llibertat pot ésser avui aconseguida de la manera més noble per a nosaltres i per als altres espanyols, ¿tenim dret a plànyer-nos tant d'un petit colapse en el comerç i en la indústria catalanes?

Aquells que es planyen d'aquests moments, fins al punt d'intentar fer frustrar la voluntat autonòmica de Catalunya; aquells que enyoren com a dones pòrugues i histèriques els esperons i el fuet d'un dictador, no solament no són dignes de la llibertat, ans no ens són ni tan sols de dir-se catalans.

DOMENEC GUANSE

Llegiu i propagueu
LA RAMBLA

AUTORITAT I CIVILITAT

La nota interessantíssima del senyor Anguera de Sojo, en funcions de governador civil

Pel seu interès, pel seu prestigi i per la justa interpretació d'aquest moment social, reproduïm a continuació la nota facilitada als periòdics de diumenge pel senyor Anguera de Sojo. Diu així:

"He rebut, per un conducte oficiós, unes bases per a la reforma le les normes del treball en la indústria tèxtil. *El contingut de les bases pot i ha d'ésser objecte d'estudi i de discussió entre les parts interessades, com tots els problemes d'aquesta naturalesa, i jo faré que aquest deure es compleixi.* Però m'ha cridat l'atenció que, amb el pretext de plantejar una qüestió de treball, hagin cregut convenient els autors de les esmentades bases fer-les precedir d'unes manifestacions evidentment desplaçades sobre fantasies més o menys teòriques de futures organitzacions socials que s'anomenen amb la combinació verbal un xic estrafolària de comunisme llibertari.

Em sembla enormement sospitós, per molt explicable que resulti una agitació pública en el període transitori d'un canvi de règim, aquesta insistència d'alguns que parlen en nom dels obrers *a voler aprofitar els moviments socials d'algun volum per derivar-los cap a una propaganda política contra la República.* Sense perjudici de fer tot el que calgui, i que s'està fent per posar en clar tota sospita, no puc menys de manifestar la meva estranyesa per *certes concomitàncies de serveis o d'amistats o de simples toleràncies entre els homes de la dictadura i els agitadors* que volen portar contra la República els moviments obrers.

Però, sigui quin sigui el resultat de les actuals investigacions, haig de dir ben alt i clar que la major garantia del fracàs d'aquesta maniobra està en la dignitat ciutadana dels obrers que treballen a Catalunya, la qual m'ha inspirat sempre, i ara més que sempre, la màxima confiança. Si els obrers de Catalunya no han sortit encara del concepte d'un sindicalisme inorgànic i desconjuntat, sense finalitats definides, és degut a què no han disposat fins ara d'altre element de lluita per a obtenir les millores de caràcter material que evidentment amb tota justícia han aconseguit. *Però creure que la massa treballadora de Catalunya pot arribar a ésser un ramat disposat al sacrifici de la seva sang i la dels seus fills per a refer amb dolor la riquesa que ella mateixa haurà destruït, és tenir un concepte molt equivocat del que representa la història de la nostra terra i la dignitat dels homes que hi viuen.*

Com a representant de l'autoritat governativa a Barcelona tinc preses totes les mesures convenients per a defensar la República contra tots els que vulguin pertorbar-la; però tinc la certesa, i el cor em diu que no m'enganyo, que podria prescindir de totes les mesures i de totes les precaucions, perquè la millor és la confiança que els que governen la nostra terra han de tenir en la lleialtat del poble a la República i en la repugnància dels treballadors de Catalunya al sacrifici de la vida i de la dignitat que els que creuen parlar en nom seu es pensen poder demanar-li per a reconstruir la riquesa que estúpidament es destrueixi.

En defensa de la República, he passat al fiscal l'escrit que m'ha inspirat aquestes declaracions. *Per a plantejar problemes de treball en benefici dels obrers hi haurà tota la llibertat que garanteixen les lleis. Per a produir alarmes i agitacions sospitoses no es podrà comptar ni amb la submissió humiliant dels obrers de Catalunya ni amb la feblesa de l'autoritat."*

Volem subratllar, en aquestes hores d'inquietud, l'alt esperit ciutadà i el noble anhel de justícia que destaquen en la nota de la dignissima autoritat governativa de Barcelona. I, en saludar el senyor Anguera de Sojo, hem de reiterar-li la nostra confiança i hem de dir-li que ha de trobar-nos tothora al seu costat en aquesta nobilíssima tasca de civilitat i d'autoritat.

LA CATALUNYA FUTURA

La llengua vernacla a l'escola

Entre les concessions que, fins ara, ha rebut Catalunya del Govern provisional de la República, cap de més valuosa pot comparar-se al que faculta l'ús de la llengua vernacla a les escoles.

Els que durant els anys execlables de Dictadura exercíem, malgrat tot, l'ensenyament primari en les escoles de casa nostra, hem pogut constatar a bastament el contrast esborronador que suposa l'emprar, com a instrument de treball, una llengua estranya que els nens no entenien.

Segurament no hi ha en el lèxic humà prous dicteris ni prous blasmes per condemnar els estralls irreparables que els homes de la Dictadura han comès entre els infants de Catalunya. Pels que coneixem, amb més o menys amplitud, l'ànima sensible i delicada d'aquests éssers que tan bellament enriolen la nostra vida, suposa un crim de lesa humanitat sotmetre tota l'espontaneitat lingüística del noi a una imposició absurda, capriciosa i arbitrària. Si quelcom sacratíssim ha deixat la Creació entre els homes, són aquest tendres fills nostres que encara no coneixen les injustícies humanes, ni els dolors de la vida, ni l'amarguesa del viure quotidià.

Per això quan aquells botxins de la Dictadura ens imposaren a nosaltres, mestres, una llengua—molt estimable i molt lloable per cert—que els nens eren incapaços de treure'n l'entrellat, sentíem com ens unglejaven la carn viva ensems que l'esperit de revolta i d'indisciplina s'apoderava del nostre jo.

Era una violació monstruosa que es cometia contra els drets i la llibertat de l'infant, així com també una tortura refinada per a nosaltres, que conscientment embolcallàvem l'esperit del nen en un món confusionari.

¿Quina mena de bestioleta devia veure el pobre infant en la persona del mestre, quan veia que se parlava en una llengua que ell no entenia?

Veritat és que molts mestres s'esforçaven en fer comprendre al nen que hi havia unes autoritats que manaven sense control ni sense tenir respecte a ningú, i que ell, el pobre mestre, havia de parlar d'aquella manera si no volia anar a l'exili, a la presó o bé perdre l'únic que li quedava per a poder donar pa als seus fills o familiars. Però, com sigui que l'infant de quatre a vuit anys tot ho veu d'una manera simplista, no devia admetre aquells raonaments i, segurament, considerava al mestre com una mena de monstre rarissim que brutalment coaccionava i anihilava la seva personalitat sagrada.

Està clar que n'hi hagué de mestres que, bo i desafiant els exabruptes i imbecillitats d'algunes autoritats dictatorials — el que aquestes ratlles escriu en podria fer cinc cèntims de tot això, malgrat recordar encara, amb una lleu contenció d'ira, les mossegades d'aquell gos policia que actuava de governador a Girona — parlaven als nens amb llengua vernacla; però aquests no eren en massa nombre i el nen petitó era que, en darrer terme, en pagava les conseqüències.

No escatirem quina ha d'ésser la llengua que el mestre ha de parlar a l'infant en l'ensenyament que li dóna, car, pedagògicament considerat, això és axiomàtic i sols els orbs i els malvats poden dir el contrari. El que sí recalcarem el punt de vista humanissim que mereix la personalitat del noi, sobretot en aquesta tendra edat en què la més lleu lesió al seu esperit immaculat pot projectar-se latent en l'edat adulta.

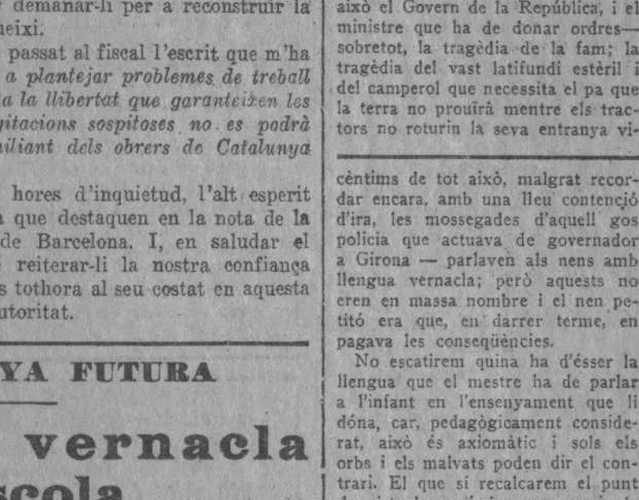
D'ací que considerem com l'obra de més abat que el Govern de Madrid ha concedit a Catalunya, el reconeixement de la llengua vernacla a les escoles, decretada en data històrica per un ministre que, entre les múltiples condicions que l'adornen per exercir el seu càrrec, té el coneixement de tota la complexitat que enclou aquest petit món meravellós de l'infant.

Si la República no reconeixés a Catalunya res més que el decret de la llengua que acabem d'obtenir, els mestres sols portariem les noves generacions del nostre poble a conquequerir el que avui és per a tots els catalans la gran prometença alliberadora: l'Estatut de Catalunya.

Ara, però, una volta aprovat l'Estatut, només caldrà afiançar-lo amb aquest instrument de treball que és la llengua.

D'ací vint anys, ni tots els reis Felips, ni totes les Dictadures podran destruir l'obra patriòtica que els mestres catalans estem cridats a fer.

Joan FORMENT

A SEVILLA

—Escolti, ¿aquesta és la terra del sol, de l'alegria, de la mantilla i de les dones castisses?

—Zí, zeñó!

—Ara m'explico perquè el "cantejondo" és una cosa tan trista. (Castanys.)

SETMANA DE PASSIO A SEVILLA

El que ens ha dit Josep Grau Jassans, de la Comissió Parlamentària que ha anat a la capital andalusa

"De la nostra visita a Sevilla n'he tret conseqüències que, en ésser conegudes, produïran forta sensació...", comenta el diputat obrer

Sevilla ha viscuat, en aquest acabament de juliol, la seva setmana de passió. Una setmana roja. Sang, que no ha esat, aquesta vegada, en les imatges dramàtiques dels Crists de les processons en ritme funerari, ni damunt l'arena tràgica i bàrbara de la "corrida", sinó damunt la carn viva i calenta del carrer. Tragèdia d'homes ,en desesperació de fam i en afany de somnis llibertaris, sota el gran sol africà. Gregarismes enfellonits de multituds proletàries i famèliques — mentre el "señorito" pren el seu refresc a les voreres del carrer de les Sierpes—, desconcert de qui es veu impotent per mantenir l'autoritat al carrer, tragèdia acerada de l'"Star" esgrimida en la fosca...

No cal historiar en detall els fets andalusos, vius en la imaginació de tots; vius, encara, en l'angaixa de l'endemà incert. Una Comissió de diputats ha estat delegada per les Constituents i, sobre el terreny, ha practicat una minuciosa investigació.

La culpa de la tragèdia, de qui?

¿De l'autoritat, amb la premiosa severitat de les seves ordres?

Dels executors d'aquestes ordres?

De les masses sense control?

¿Dels agitadors que no podien mancar en la tragèdia?

De qui, la culpa?

Nosaltres hem parlat, aquesta nit de diumenge, amb un dels diputats de la Comissió Parlamentària que ha anat a Sevilla. Es un diputat català, de l'Esquerra — un home que conec, perquè l'a viscuda en dures experiències, la lluita del carrer i l'afany del proletariat: Josep Grau Jassans. Sota els ulls grisos, freds, durs, del paralamentari català, una gran passió i una gran corpassió per aquesta tragèdia de l'Andalusia llunyana, de l'Andalusia on han florit, com uns altres clavells vermells, les flors roges de la sang dels homes, en lluita desesperada amb el cel inclement

¿Comunisme, anarquisme, sindicalisme? Vallina? ¿Agitació, provocació, pistolers, exigències, somnis, follies? Potser sí; potser una mica de tot, i una mica d'escalfor de sang. Però, sobretot — i pensi en això el Govern de la República, i el ministre que ha de donar ordres— sobretot, la tragèdia de la fam; la tragèdia del vast latifundi estèril i del camperol que necessita el pa que la terra no proufrà mentre els tractors no roturin la seva entranya viva. Tragèdia de fam, tragèdia de boques que demanen pa. El "màuser" no arranjarà mai el problema, no satisfarà mai l'exigència de la carn afeblida. Ni els canons de Ruiz Trillo, en ple carrer sevillà, no seran altra exemplaritat que una exemplaritat que semblarà incivil, i que aixecarà, a milenars, la ira dels braços dèbils i dels punys en amenaça...

Hem demanat a Grau Jassans una impressió de la seva visita a Sevilla, pels nostres lectors. Poques coses ens ha dit — fins a la reunió

Grau Jassans
(Foto Cases.)

de la Comissió, per a dimecres vinent, tot avenç semblaria indiscret—, però no se'ns han escapat les paraules que no es ha volgut dir. No se'ns han escapat, perquè la deien els gestos l'acusació formulada contra una autoritat que fou massa rigorosa en plantar cara i massa lenta en procurar cordials solucions:

—La meva impressió? Doncs, simplement — ens ha dit Grau—la d'una repressió exagerada i sagnant. Vint morts i trenta i tants ferits, a Sevilla sol, és una xifra terriblement significativa, no us sembla?...

—¿Creieu que s'excediren les autoritats sevillanes?

—Crec que es limitaren a complir les instruccions que tenien, i prou.

Salta als llavis una pregunta. Una pregunta que el repòrter voldria sentir negada...

—Llei de fugues?...

—Ah! No us puc contestar — ha eludit Grau—. Una cosa us diré: la comissió parlamentria ha escoltat a Sevilla durant llargues hores declaracions de testimonis: ha emplenat folis i folis de l'informe; ha procedit a meticuloses inspeccions oculars; ha presenciat una segona autòpsia dels cadàvers i...

—I?...

—I n'ha tret conseqüències que, en ésser conegudes, produiran forta sensació...

—Voleu dir, doncs?

—No puc dir concretament res més. Al seu dia, després de la reunió de la Comissió parlamentària, se sabrà.

I, en una pausa:

—Allà hi ha hagut un error lamentable de l'autoritat. No es bombardeja una casa, ni es deté a tort i a dret així com així... Tot plegat, entre aquells obrers pauperitzats, ha produit una lamentable reacció contra la República. No és a canonades com allò s'ha d'arranjar: la gana no passa amb plom: no són els canons els que han de resoldre l'apremiant tragèdia del camp andalús...

—Remeis, en el vostre parer? Repartiment de la terra, potser?

—No, el remei precisament no està a repartir la terra — jo, en principi no hi crec—, sinó en industrialitzar la terra i en fer-la productiva i fraterna per aquells exèrcits tristos que hi malden damunt, amb la solellada arrapada a l'esquena... Salta a la vista el cas andalús: per una banda, una aristocràcia ostentosa i desafiant, en la seva riquesa; per l'altra, un proletariat pauperitzat i famèlic... Heus ací el problema a resoldre, amb apremiants exigències de realitat.

—¿Creieu que aquest moviment era preparat d'antuvi?

—Francament, no. Això no vol dir que algun pertorbador no hagi aprofitat aquestes tristes jornades... Però per mi no hi havia res preparat. Ha estat la guspira que havia de saltar un dia o altre... i ha saltat ara. Simplement. Però jo estic segur que no hi havia tal expedició Vallina ni totes aquestes històries de les quals s'ha parlat. El que ha passat era fatal.. Després, els comités rurals havien imposat condicions de treball inferior a les existents, i tot plegat ha produit l'explosió...

Caldrà una gran serenitat i una gran comprensió per donar camins de justícia a aquell drama andalús, a aquella explosió d'odis i de fam que pot tornar a esclatar amb noves dureses... —M.

El vot per les dones

La senyora B... dóna una conferència. Tothom sap que és una "intellectual". A més posseeix títol universitari segurament, que és un certificat que d'antuvi ja convenç. Tindrà una sòlida cultura, allò que en diem talent, simpatia, facultats oratòries, bona voluntat i bona intenció.

La senyora en qüestió resulta que ho fa molt bé, aconsegueix agradar i tot. Parla, naturalment, de la dona— de què hem de parlar dones?—dels seus drets, del seu esdevenidor, que com tot esdevenidor, és llunyà i per tant idealitzat, bonic. Potser parlarà dels seus deures, (els de la dona), que quedaran però mig esborrats, perduts entre la llarga llista de drets que sortosament tenim ara.

Hi haurà bastants homes a la Conferència, moltíssimes més dones per això. Totes estem conformes amb el que ens diu l'oradora. Es clar, es tracta d'adquirir, qui es resisteix? I totes quedem convençudes, *que hi tenim dret.* Per tant protestem, volem, demanem també nosaltres, ara que tothom demana. Adquirir! I en aquesta adquisició sigui d'un dret, quina fascinació!

Veritablement, avui estem en una època nova, ieta de prometeces. A les dones se'ns han obert els ulls de bat a bat a una llum desconeguda. I volem, volem, tantes coses!

Aquestes senyores que passen davant ens obren camí, demanen per nosaltres, són com les que ens dictaven les cartes dels Reis, quan erem petites i ens suggerien quines joguines podríem demanar. Aquestes dones ens fan de germanetes grans. Llur guiatge està ple d'amor, de bona intenció, d'esperit de sacrifici.

Totes les dones catalanes les hem d'estimar aquestes germanetes grans. I ja que tenen més experiència que nosaltres, ns coneixement, més de tot, les hi hem de demanar una altra cosa abans del "vot". Les hi hem de demanar: "ganes de votar". ¡I no us escandalitzeu! Vull dir l'amor al vot. Vull dir una manca de desig del que estiguin exclouts el caprici i la novetat. No voler el vot per suobisme. Perquè hi ha moltes dones a Catalunya que no saben de què va, dones de tots els estaments socials que viuen en la més gran ignorància de certes coses, dones que encara no han sortit de la seva closca, carregades de prejudicis de tota mna.

Dons, n nom d'aquestes dones, mancades encara de certes inquietuds espirituals, cegues, inconscients de la responsabilitat del moment, que gravita damunt les nostres existències, atuïdes per la inercia de moltes generacions d'esclavatge, jo us demano el primordial i suprem esforç per remeiar aquests mals.

I perquK no vingui el moment que ens juguem el "vot" per una capsa de polvors, per quelcom que ens estilitzés més intensament la silueta, per tal de no perdre un futur prometatge, o per qualsevol escrúpol de consciència, necessitem que ens injectin una forta dosi d'inquietuts, d'inquietuts, com el millor camí per realitzar la vertadera ascensió alliberadora de nosaltres.

Que l'entusiasme que ens abranda en sentir a tan insignes oradores, faci el miracle d'electritzar-se en una set de vertaders ideals, en una fam insaciable, permanent i única d'enlairament espiritual.

Volem mantenir constant el fervor de les nostres cosos. Volem ésser més femenines, més creients en nosaltres mateixes, en les prpies forces. Que aquesta fe en la pròpia obra es faci substància vivent de nosaltres mateixos.

I volem trobar una justificació universal i eterna a la nostra obra i a les nostres vides.

MERCE LOPERENA

HUMOR

La tristesa dels vençuts

Diu que era a començaments de l'any, quan Cambó escrivia aquells articles tan bons en els quals deia que no hi havia republicans, que Josep Pla deia en una colla d'amics:

—Perquè la República no pot pas venir, enteneu! No hi ha pas manera humana que vingui. Ara, si vingués, jo hauria de prendre la maleta i anar-me'n a viure a Londres. El paper d'emigrat polític, a Anglaterra, dóna un gran prestigi, i a Londres és de molt to.

Quan Cambó i Josep Pla menys ho esperaven, va venir la República, i és clar, van quedar tot astorats. Cambó prengué el tren cap a París, i Pla, en lloc d'anar-se'n a Londres, va marxar a Madrid a fer broma a l'esquena dels catalans d'esquerra, que en quinze dies havien fet el que d'altres catalans no havien fet en 20 ó 30 anys d'actuació.

Des de Madrid, Josep Pla s'ha entretingut dient, des de "La Veu de Catalunya", que les Constituents són tant i tant baixes de to. Que els diputats del Parlament republicà són una colla de nyèbits, i que els més nyèbits entre els més nyèbits són els de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que amb llur triomf, tan malament han fet quedar les prediccions polítiques del senyor Cambó i les teories no menys polítiques del senyor Duran i Ventosa.

La lògica de l'argumentació de Josep Pla no pot ésser més clara. Les Corts Constituents són baixes de to, són tronades, perquè s'hi trobd en manca la presència del senyor Cambó, del senyor Ventosa i Calvell i dels altres illustres amics d'aquests dos. Si el Parlament republicà té un to en certs moments, és gràcies a la presència del senyor Estelrich.

Però la tasca de Josep Pla des de Madrid, no es limita solament a aquest descrèdit dels components de les Constituents, pel fet que no hagin pogut entrar-hi a donar els seus atinats consells els savis de la Unió Catalana.

Per Xammar se sabé a Barcelona que Josep Pla havia entrat a escriure a "El Sol". A "El Sol" dels "señoritos" de Bilbao i dels reaccionaris. Josep Pla podria perfectament signar-hi els seus articles, i ningú no se n'estranyaria, però sembla com si ara — ara? — hagués estat pres com d'una mena de pudor i escriu sense signar.

I hi ha escrit, per exemple, en el terreny de fer el plaga, coses com aquesta:

"En los ambientes politicos catalanes de Madrid más responsables se hablaba ayer, más o menos humoristicamente, del resultado del "referèndum", que tendrà lugar en Cataluña el dia 2 de agosto, y se hacia observar que las facilidades para votar serán tan considerables, que existe el peligro que vote más gente que la inscrita en las listas oficiales."

Es una llàstima que la Generalitat de Catalunya, posada a fer tupinades, no hagi demanat la collaboració de "Pol" de "La Veu", amic de Josep Pla i mestre en aquest difícil art, que podria haver-li ensenyat com es fan, sense córrer aquest risc que Pla preveia, que votés més gent de la que hi ha a les llistes, i que aleshores la tupinada es descobris.

S'ha dit: "Hi ha un català que el dia 2 hauria votat l'Estatut: Prat de la Riba. Hi ha un català que el dia 2 no votà l'Estatut: Cambó.

Es curt. N'hi ha d'altres que no el van votar. Hi ha els carlins d'"El Correo Catalán", hi ha alguns malalts de la Unió Catalanista, hi ha Josep Pla, Josep Pla, que feia brometa de Madrid estant, sobre l'autenticitat dels vots que tingués l'Estatut.

Diu que quan arribava algun català a la residència parisenca de Cambó — avui Cambó viatja en el seu "yacht" — i li deia que aquí les coses anaven tan malament, el "leader" de la Lliga tenia una crisi d'hilaritat i es tornava boig de satisfacció.

Com que l'altre acostumava quedar sorprès, aleshores Cambó li feia.

—Sí, home. Va bé, va bé. La qüestió és arribar aviat al comunisme. Que ho trinxin tot, que no quedi res sencer. Que s'apoderin de les fàbriques i de les terres. Quan estigui tot arruïnat, aleshores nosaltres governarem i serem els amos absoluts.

Els visitants d'En Cambó no acostumàven quedar convençuts, i més d'un li havia fet:

—Es molt còmode predicar que ha de venir el comunisme, estant-se a París. Però mentrestant, els que ens hem d'estar allà baix, que quedem pelats i que haguem d'aguantar el cop.

Josep Pla, que posseeix una dialèctica tan convincent, podria deixar córrer aquest llibre que ara diu que està escrivint, titulat "Lerroux", i anar-se'n a París a esperar que torni En Cambó per a posar-se a les seves ordres.

El senyor Cambó el destinaria a la seva avant-sala, perquè procurés convèncer els seus illustres visitants que el que més els convé és deixar que vingui el comunisme, per allò de "a grans mals, grans remeis". Aleshores, després de la destrucció i el trinxament i el caos, un bon dia veurien arribar — nous Quixot i Panxa — Francesc Cambó i Josep Pla, avançant a cavall damunt la Catalunya devastada.

J. VENTALLO

CARTES DE FORA

Maura, republicà de poble

Jo he arribat en aquest poble amb la intenció de reposar uns quants dies. Em sembla que bé m'ho mereixo.

En aquest poble hi ha, sortosament, poca colònia. No em refereixo, com és de suposar, a l'aigua de "toilette" descoberta per l'italià Joan Maria Farina. Em refereixo a la "colònia" dels senyors, dels que fan el senyor i parlen en castellà— aquest any ha passat un xic de moda —, perquè, segons ells, fa més fi. A mi no em sap greu que parlin en castellà. A mi ço que em sap greu és que el parlin malament.

Aquests senyors de la colònia — que aquí al poble fan el senyor perquè a Barcelona tenen una llauneria o una botiga de betes i fils — es reuneixen amb els republicans del poble que abans de la República eren de la Unió Patriòtica o de la Lliga, que no sé pas que és pitjor. Els republicans de debò, els de sempre, no els fan gràcia.

Per això, precisament, els en fa Miguel Maura, ministre de la Governació. Es allò de "Les afinitats electives" de Goette. O bé allò altre, més a l'abast de totes les intel·ligències, de "Déu els cria i ells s'ajunten". Es entre aquesta mena de republicans, entre aquests republicans de R. O., entre aquests republicans del catorze d'abril a les quatre de la tarda, que aquest individu que porta el cognom de Maura i és ministre de la Governació té més simpaties. Es amb aquest deixeble de Martínez Anido amb qui se senten més identificats. I ho comprenc perfectament, no podia ésser d'altra manera.

Com comprenc també que la simpatia augmenti en trobar-se aquesta mena le republicans al poble. Maura i ells són uns republicans de bosc, de poble. I les revolucions les han fet sempre les ciutats. I sempre han lluitat contra el trogloditisme dels pobles. Malgrat que als pobles hi hagi republicans dignes de tot elogi i estima, a França en 1792, a Rússia en 1917, l'obstacle a la Revolució ha partit sempre de l'element rural.

Avui el ssenyors, alguns senyors, de les "colònies" ajuden a crear aquest ambient tèrbol i espès contra la República. Generalment, la gent que pot estiuejar no és massa revolucionària, massa liberal. Ells, pobrets, ja procuren fer el republicà. Però ensenyen l'orella. L'ensenyn no llegint diaris catalans, llegint "La Vanguardia", atacant Macià d'una manera hipòcrita i encoberta. I lloant francament, obertament, aquest home que duu el cognom de Maura, aquest aprofitat deixeble de Martínez Anido, aquest ministre per "accidents" que deshonra la República.

Són una mena de republicans que no enganyen a ningú més que sospitosos; són una mena de catalanistes de tranquil·litat, bos aliments i problemes concrets.

Són els que tenen a Macià, el nostre venerable Macià, per un il·luminat; els pràctics; els sometent i calaix de la calderilla; els que a l'ombra de les quatre barres de sang sols han procurat alimentar els seus baixos apetits, les seves concupiscències innobles.

Es natural, doncs, que sentin tan gran simpatia per aquest individu que duu el cognom de Maura, i que és, com ells, un republicà frustrat. I és natural que sigui als pobles on, entre certs elements indesitjables, que encara en queden, sigui on Maura tingui més simpaties. Recordeu que era als pobles on Primo de Rivera, Martínez Anido i Barrera tenien més simpaties, on rebien homenatges més sovint, on amb més freqüència organitzaven festes i moixigangues a honor seu. Els pobles veuen Miguel Maura com veien Martínez Anido, Primo i Barrera.

I no enyoreu la dictadura gràcies a la presència de Miquel Maura en el Govern de la República.

La tartarinesca — i tràgica — batalla de Sevilla, i l'amenaça de dur pistolers a Barcelona, amenaça proferida per Maura en complicitat amb Galarza, que és un altre republicà de pega, n ohan causat cap mal efecte entre aquesta gent de poble.

Però als pobles hi ha una altra mena de gent: republicans de debò, catalans de debò, que tenen el deure de lluitar contra els falsos amics de la República, contra els falsos amics de Catalunya.

I aquesta gent honrada i digna té la paraula.

LLUIS CAPDEVILA

—Fet i fet, encara hauríem d'estar contents. Gràcies a Macià i l'Estatut, ens sentim tots rejovenits: ¡com si estiguéssim en plena monarquia! (Quelus.)

UN ORGANISME NECESSARI

"Institut Català de la Marina"

Els marins al servei de Catalunya :: El nostre Estatut, amb el temps, es farà extensiu a les Balears i a València per a formar l'autèntica Catalunya :: La tasca a realitzar pel Govern de la Generalitat

Si hom desconegués la història i es fixés només en la realitat, ningú no diria que Catalunya ha estat, temps era temps, una primerissima potència marítima; de tot aquell passat magnífic, no en queda més que una glòria poc apreciada. Del "Consolat de Mar", que avui encara és estudiat com un codi importantíssim i en mols aspectes viable a desgrat dels anys d'existència, no n'havem salvat gran cosa més que la materialitat de la lletra. El centralisme espanyol que ens ha absorvit tantes i tantes riqueses, ens ha pres totalment la nostra força marítima. De la mateixa manera que Barcelona s'engrandeix d'esquena a la mar, Catalunya recobra la seva personalitat gairebé oblidant la dèu potencial que, donades les nostres condicions i la situació geogràfica del nostre poble, seria el ressuscitar la viad marítima. L'organització d'avui és, absolutament, distinta de la d'adés i no fóra possible ja bastir la grandesa d'un país donant tota la preferència al desenvolupament marítim, però el poble que ho negliexeixi no podrà mai prosperar.

L'aprovació de l'Estatut de Catalunya planteja aquest problema en tota la seva complexitat. Catalunya, d'ací poc, podrà menar una existència lliure i personal que l'ha de posar al nivell dels països més civilitzats. Però això, com hem dit, no seria possible sense ametllar a l'actualitat la grandesa marítima de la Catalunya pretèrita.

Aquesta necessitat ha estat compresa per un grup de marins — capitans i pilots mercants—, els quals han cregut que calia esmerçar el màxim esforç per a plasmar les seves aspiracions. Després d'entrevistar-se amb el President Macià i obtenir d'ell l'encoratgement per a la gran empresa a la qual, en bé de Catalunya, van a llençar-se, els senyors Jaume Roure, Julià Amich, Josep Abraham, Pere Ventura i Antoni Bosch feren pública la idea de crear l'Institut Català de la Marina. La iniciativa obtingué una franca simpatia, no solament per part dels marins sinó també per part de tots els devots de les coses de mar i d'aquelles que comprenen el què significa per l'economia i la prosperitat de Catalunya l'obra empresa amb l'aprovació del President de la Generalitat.

Diumenge de la setmana passada, en assemblea pública, quedà constituit l'Institut Català de la Marina i foren aprovats els seus estatuts. Entre altres, formen la junta: Jaume Roure, president; Eveli Mas, vicepresident; Julià Amich, secretari; Lluís Ibars, sotsecretari; Joan B. Robert, Antoni Xirau, Joan Alsina, Carles Soldevila, Ferran Agulló i tots els iniciadors de la idea.

A fi de poder explicar als lectors de LA RAMBLA el què serà l'Institut Català de la Marina, ens hem entrevistat amb el seu president, En Jaume Roure.

—La idea ens fou suggerida — ens digué — en renèixer la Generalitat. Catalunya va a obtenir la llibertat desitjada per tots els catalans i cal que el regimen del nostre poble hi hagi un grup de tècnics en totse les coses de mar que es posi al servei del Govern català per a donar a la vida marítima tota la seva enorme importància. Ningú més indicat que els marins. Francesc Macià comprengué de seguida l'abast de la nostra obra i ens manifestà el seu entusiasme; els Consellers M. Serra i Moret i Pere Comes ens han promès també el seu ajut perquè en el futur Parlament del nostre poble puguin cristallitzar les aspiracions de l'entitat. Això i la bona acollida que hem trobat arreu, ens augura un èxit que ha de beneficiar extraordinariament a Catalunya.

—...?

—No volem fer exclusivament un organisme de marins. L'Institut Català de la Marina és obert a tothom que comprengui la importància de la tasca que ja hem començat; és més, per l'amplitud del nostre programa hi ha d'haver necessàriament gent que no hagi passat per l'Escola de Nàutica. De tota ma nera, en tot allò que afecti a la nostra carrera només podran tenir vot els marins.

—...?

—Naturalment. Catalunya ha votat unànimement, pot dir-se, la seva llibertat i ningú no dubta que les Constituents espanyoles aprovaran l'Estatut. L'organisme que hem creat és, doncs, una entitat catalana formada per catalans. Però nosaltres donem el més ampli sentit, el sentit just, al concepte de *catalans*. Els valencians i els balears són tan catalans com els fills de l'anomenada Catalunya estricta; és la llengua, millor, la raça el que determina la catalanitat. Comptem amb mallorquins i valencians i senten el mateix entusiasme que nosaltres; estan al servei de la Catalunya autònoma com si ho estessin de la seva terra nadiua. L'Estatut donarà la llibertat a Catalunya, però amb el temps es farà extensiu a les Balears i a València per formar l'autèntica Catalunya.

Els nostres punts bàsics immediats, exposats al president i a alguns consellers de la Generalitat, són els Tribunals de Comerç, intervenció en els ports i en els senyals marítims, ensenyament i reglamentació i organització de la pesca. Tres d'aquests punts l'Estatut els reserva íntegrament a Catalunya; són els Tribunals, l'ensenyament i tot el relatiu als ports. Avui, els Tribunals de Comerç referents a les coses marítimes estan a cura dels marins de guerra; cal que s'organitzin d'una manera ben catalana, harmònics amb l'avenç mundial, i que passin a homes competents i a la marina mercant. La legislació de's ports ha d'ésser ben diferent de l'actual, i sobretot s'ha d'implantar una organització gairebé oposada a la que regeix. Els catalans podem fer dels nostres ports el que haurien d'ésser i podem llançar-nos a la construcció de nous ports.

—...?

—Tot és qbestió d'estructuració i de tàctica. Aquesta obra no pot esverar pel seu aspecte econòmic. El port de Barcelona, avui, és el port del món — no exagero — que costa més diners i, ben administrat i ben portat, pot arribar a ésser un dels ports que rendeixi més milions. Del port de la nostra capital, és pot dir, no en sabem res, actualment; els seus comptes només els coneix detalladament el Ministeri de Foment. Per altra banda, és una vergonya l'escassedat de ports catalans. Poblacions com Badalona, Mataró, Calella, Vilanova i Sitges, per exemple, en necessiten. Es incomprensible que fins no fa gaire no n'hi hagués cap entre Barcelona i Blanes. I encara ens trobem amb què els ports petits que existeixen es fan amb gran lentitud, com el d'Arenys, o no hi ha intenció d'acabar-los, com el de Blanes. Com si tot això no fos prou, veiem un cas tan sorprenent com el de deixar perdre aquell port de Garraf, construit per una empresa particular però que avui està cedit i *a cura* de la Junta d'Obres del Port, la qual hi hauria de desprendre una misèria. No podem oblidar tampoc que hi ha badies magnífiques, la de Tossa per exemple, que no costaria gens fer-ne bells ports naturals.

—...?

—L'ensenyament no persentarà cap dificultat en fer-lo viable. Però costarà força més organitzar-lo com cal. En tenim plena consciència i, no obstant, no ens fa cap por. Sabem que hi ha homes preparats i que el Govern de Catalunya obrarà amb el bon sentit que ens imposen les nostres civilització i cultura.

—...?

—Els senyals marítims ja no seran una cosa tan fàcil. Pel seu internacionalisme, estan plenament reservats al Poder de la República. No sabem el que farà el Govern espanyol, però és indubtable que cal millorar la il·luminació de costes. Hi ha petites illes, com les Formigues, força lluny de terra, Messina i la Massa d'Oros, sense cap senyal; això és altament perillós, com ho demostra el que hi hagin embarrancat diversos vaixells. Tampoc poden deixar-se sense senyals les lloes, puix que hi ha embarracions que passen molt aprop de la costa, especialment en temps de guerra. En aquest aspecte, el Govern espanyol ha deixat molt abandonat el poble. Pensem, però, que posant-hi una mica d'esforç Catalunya podrà aconseguir millorar els senyals marítims. En quant a la pesca, l'Estatut ens dóna l'execució de la llei, i això ens permetrà dotar-la d'una bona reglamentació i d'un règim convenient.

—...?

—No, no és aquesta tota la nostra missió. L'Institut Català de la Marina es proposa collaborar amb la Generalitat en totes les coses de la mar, i no podem oblidar les deficiències de la legislació; el que cal evitar que la mar es mengi la costa, com ocorre ara entre Barcelona i Tordera; el dret de revisió dels contractes amb les companyies concessionàries, fent sentir la veu dels marins i concretament dels mercants — precisament sobre aquest punt ja ens hem dirigit, respectuosament però enèrgica, al Ministeri de Marina de la República—; la reposició de tots aquells que foren trets per la Dictadura, l'esport. També hem de pensar en qui s'ha d'aconseguir que les companyies navieres donin preferència en anomenar el seu personal als marins catalans (i continuo referint-me igualment als catalans, valencians i balears); una de les empreses més importants de Barcelona, per no citar-ne cap més, només té dos capitans catalans. I, encara, la realitat ens anirà dient el que s'imposi. La nostra missió és posar-nos al servei de Catalunya i del seu Govern i no hem de fer més que., com a tècnics i experts, oferir abnegadament el nostre concurs.

Donem per acabat l'interviu amb el senyor Jaume Roure. Un organisme necessari acaba de crear-se. Estem segurs que la Catalunya pròxima en treurà un guany positiu.

HERMEN

"Però creure que la massa treballadora de Catalunya pot arribar a ésser un ramat disposat al sacrifici de la seva sang i la dels seus fills per a refer amb dolor la riquesa que ella mateixa haurà destruït, és tenir un concepte molt equivocat del que representa la història de la nostra terra i la dignitat dels homes que hi viuen..."

Sant Feliu de Llobregat

La festa major d'enguany

Amb gran solemnitat han començat els actes organitzats per tal de celebrar-la amb la solemnitat digna edl nostre poble.

El descobriment del bust de la República — celebrat ahir — tingué lloc amb un gran entusiasme. Tot el poble es trobava a la plaça de la República en espera de les autoritats i representacions locals i comarcals.

El senyor Josep Gaspar, batlle honorable d'aquesta ciutat, era acompanyat de diverses personalitats, entre les quals hi havia el senyor Marlés, regidor del Municipi barceloní i fill de Sant Feliu, i el senyor Josep Sunyol i Gariga, diputat a Corts.

L'alcalde descobrí el bust, i tot seguit pronunciaren breus parlaments ell i el senyor Marlés, que foren molt aplaudits.

El bust és obra del fill de Sant Feliu senyor Bausili, i ha estat molt elogiat.

Acabat aquest acte, tota la comitiva, precedida de l'orquestra de Santa Coloma, es traslladà als carrers que des d'avui portaran els noms gloriosos de Fermí Galàn i García Hernàndez.

El senyor batlle parlà també al públic, així com el senyor Marlés, i finalment el senyor Sunyol. Amb paraula emotiva analitzà la figura dels herois de la nova República, assenyalà els perills que la volten, i digué que si mai perillés, no dubtava que Sant Feliu, que sabia honorar els que havien donat la sang per a aconseguir-la, sabrien donar-la també per a defensar-la.

Dedicà un record a la filla del capità García Hernàndez, i digué que si bé és cert que va quedar sense pare per la seva generositat, els ciutadans que sentin l'estimació de la República i de la Llibertat, tenen l'obligació de mirar-la com a filla.

Acabà el seu parlament en mig d'una gran ovació.

Tot seguit, a la Casa Consistorial fou servit un lonx, i pronunciaren bonics parlaments els batlles de Sant Joan Despí, Masquefa, Cornellà, Sant Boi i Sant Feliu, i va cloure l'acte el senyor Marlés i el senyor Sunyol, el qual va fer un altre parlament eloqüentíssim examinant la situació actual i comentant l'Estatut.

En acabar fou molt aplaudit.

En aquests actes han estat representades totes les entitats de la ciuat i diversos Ajuntaments del Llobregat; del de ant Feliu hi eren tots els seus components.

Acabats aquests actes, el senyor Sunyol i esposa, el senyor Abril i acompanyants, es trasadaren al camp del Santfeliuenc F. C. en el qual els aquips de la Penya Saprissa i el primer local jugaren un partit de futbol que donà un resultat favorable a l'equip local, per cinc gols a un.

Els equips estaven formats pels següents jugadors:

PENYA SAPRISSA.—Baldric, Sancho, López, Pérez, Pasqual, Montgrel', Alemany, Martí, Saprissa, Trabal i Salavedra.

SANTFELIUENC F. C.— Bernal, Mojo, Scto. Segura, Rigol, Ribes, Cruz, Pei, Mas, Garcia i Iglésies.

El senyor Sunyol, en acabar el partit, saludà els jugadors d'ambdós equips i quedà altament encisat de la situació del cam celebrant, per damunt de tot, el magnífic gimnàs installat, ço que palesa que aquest Club es preocupa de la cultura física dels seus associats, i prometé, finalment, al cronista, fer una detinguda visita al dit camp així que les tasques parlamentàries li ho permetin.

Fou acompanyat ell i acompanyants amb gran entusiasme i visques al diputat esportiu.

Panorama internacional

El plebiscit prussià i la crisi mundial

Prússia va ésser el baluard del kaiserisme. Prússia és avui el baluard de la socialdemocràcia. I, com sempre, Prússia és l'eix de la política alemanya.

Qui governa Prússia, Estat el més extens de l'Imperi alemany, el més poblat, el més ric, el més disciplinat i, conseqüentment, el més organitzat govern del Reich. Es per això que hitleristes i comunistes, les dues expressions de la desesperació alemanya, realitzen l'esforç suprem per enderrocar el govern socialdemocratic.

HITLERISME I COMUNISME

L'hitlerisme és la traducció alemanya del feixisme italià. El comunisme vol ésser la reacció alemanya del bolxevisme, mig asiàtic, mig europeu, de la U. R. S. S. I no són més que efectes de la crisi econòmica.

L'hitlerisme exalta els sentiments ultramoderats. Es de la classe mitjana i arreplega sota la seva bandera totes les escorrialles de l'antic règim imperial. I el comunisme remou i obre constantment les llagues sagnants del proletariat, on dormitegen les rebellies i on els aspectes negatius de la lluita de classes predomina i són forces d'alta potencialitat explosiva.

I uns i altres volen redreçar Alemanya amb la dictadura.

Dictadura de tipus militar, amb hegemonia dels "capitans" industrials i feudals latifundistes, els histèrics hitleristes.

Dictadura dita del proletariat, amb soviets d'obrers, soldats i camperols, amb falç i martell, amb tota la faramalla façanera i sense l'esperit rústic i conformista del poder rus, els histèrics comunistes.

EL PLEBISCIT PRUSSIA

Hitleristes i comunistes han arribat al cim de llur popularitat, paral·lelament a la intensificació de la crisi econòmica.

Assoliren èxits insospitats per ells mateixos, a les darreres eleccions nacionals. Exits que s'han anat repetint a les eleccions parcials i dels Estats membres del Reich. En mig de la tempesta, la socialdemocràcia, amb feines i treballs, pogué servar les seves posicions. Mentre els partits de Weimar, republicans i liders burgesos de la guàrdia internacional, se n'anaven a fons tràgicament.

Illot acantilat, Prússia sura per damunt l'allau, tenint al timó la mà ferma i mai tremolosa de Severing.

Per anihilar-lo, hitleristes i comunistes, que han tacat de sang els darrers anys de la República alemanya, que es cerquen i es barallen a trets i ganivetades, per pobles i ciutats, s'aliaren — pacte monstruós! Junts, varen poder arreplegar les signatures necessàries per demanar el plebiscit. I junts han treballat per obtenir els 13.750.000 vots, la meitat més un del cens prussià, i enderrocar, així, el govern socialdemòcrata i dissoldre la Dieta on ells són minoria.

CONSEQÜENCIES DEL PLEBISCIT

El plebiscit, el resultat del qual a l'hora que surtin aquestes ratlles ja se sabrà, és un interrogant que omple d'angoixa no ja els alemanys que no han perdut la serenitat ni les nocions elementals de llur responsabilitat nacional i continental, sinó a tot el món.

De triomfar els hitleristes extremistes, Europa es trobarà suspesa damunt un paorós abisme. Hitleristes i comunistes refusen qualsevol obligació internacional, ja seguida de la guerra, ja admesa durant el procés de reconstrucció desenvolupat després de la guerra.

Vegem les xifres.

ELS DEUTES D'ALEMANYA

Amb la caiguda del marc, Alemanya liquidà el deute interior. Els rendistes, la classe mitjana, tots els que tenien paper i pensions de l'Estat, varen quedar arruinats. Però els propietaris hipotecats, els industrials endeutats, els latifundistes que anaven trampejant, varen trobar-se lliures de deutes. La ruptura de l'equilibri econòmic enverinà tot seguit la política alemanya.

Creat el reichsmark, Alemanya s'apressà a reconstruir la seva vida industrial i administrativa, fent una crida a la banca internacional.

Industrials, latifundistes, comerciants, govern central, governs estatals, municipalitats, feren ús del crèdit estranger. Aquells per nacionalitzar indústries i terres, i crear un villatge meravellós. Aquests per estendre els serveis socials i desenvolupar una política colossal d'urbanització i construcció de ciutats jardins.

Els préstecs són a llarg i a curt termini.

De 1925 a 1930 Alemanya va collocar als mercats estrangers, a llargs, terminis, emprèstits per valor de 15.000 milions de reichsmarks. Suma global que es reparteix així: emprèstits de collectivitats públiques, 3.000 milions; empreses privades, 5.000 milions; participacions estrangeres en negocis alemanys, 7.000 milions.

Als emprèstits a llarg termini, simultàniament, van ajuntar-se els de curt termini, per un valor total de 12.000 milions de reichsmarks. Aquesta suma es descompon així: emprèstits bancaris, 8.000 milions; emprèstits de les empreses particulars, 3.000 milions; emprèstits de collectivitats públiques, 4.000 milions.

LA CRISI MUNDIAL

Alemanya ha despès a mans plenes aquestes immenses quantitats. I es troba avui assetjada per la crisi mundial, amb uns serveis socials d'Estat inflats per l'atur, amb una indústria normalitzada i superutillada que no pot treballar, amb crèdits atorgats pel comerç d'exportació a mercats dubtosos d'Amèrica del sud i Orient pròxim i llunyà que no pot cobrar, amb 5.000.000 de parats forçosos i amb els serveis d'interessos dels deutes a llarg termini i l'amortització dels deutes a curt termini superiors a les seves forces. I el tot agreujat pels deutes de guerra...

La tragèdia alemanya es reflecteix especialment a Anglaterra i als Estats Units. Quasi la totalitat dels 27.000 milions que els Estats, municipalitats i particulars deuen han sortit d'Anglaterra i dels Estats Units. França és creditora solament per grans centenars de milions de francs.

Una fallida d'Alemanya tindria, doncs, conseqüències terribles per a Anglaterra i Estats Units, que lluiten ja possiblement amb els estralls de l'atur forçós, la caiguda a plom dels valors, el marasme del complex i vital sistema de producció i distribució. La veu d'alarma del president Hoover i el préstec de vint milions de lliures esterlines del Banc de França al Banc d'Anglaterra — per tonificar el mercat monetari de la City, aquest; per salvar els préstecs bancaris i industrials de Wall Street, aquell — són d'una eloqüència esfereïdora.

DESPRES DEL PLEBISCIT

D'ésser derrotats hitleristes i comunistes, es farà un esforç internacional per treure Alemanya del pou on ha caigut.

De triomfar hitleristes i comunistes, l'ajut internacional s'ajornarà per manca de confiances en l'estabilitat política alemanya. Lliurada a ella mateixa, què esdevindria Alemanya? ¿A quin punt de tensió no arribaria la crisi a Anglaterra i Estats Units, i de retruc, a tot el món occidental?

No hem arribat encara al fons de l'abisme obert per l'egoisme, la incapacitat i l'esperit destructiu del capitalisme internacional. La Humanitat, sadollada de dolors, perdent la fe en ella mateixa, amb crits de ràbia que Dante no somnià, hi davalla empesa per forces cegues.

...Però no s'ha dit des dels començaments dels temps: pararàs amb dolor?...

JOAN COMORERA

Maniobres contra Catalunya

(*Continuació de primera pàgina*)

discretas teníamos, admitiendo a ojos cerrados la patraña como si fuera artículo de fe y dogma de la Iglesia católica. A pies juntillas daban por cierto lo que a simple vista es no ya inverosímil, sino absurdo. ¿Cómo es posible — pensamos — que se traguen esa bola tamaña a una rueda de molino hombres con la boca, el esófago y el estómago normalmente conformados?

No admiten los tales la personalidad de Cataluña, y al oirles comentar en serio la ridícula fantasía, más grotesca que monstruosa, no reconocia yo la personalidad suya.

Se puede ser centralista irreductible y pedante técnico de esos que llevan anteojos y traducen el alemàn y se rien de Pi y Margall, anticuado, pasado de moda y del sistema federal que tienen por uniformista, prudoniano y helgeliano. Todo eso es dable en la flora constituyente; lo escandaloso es que brote a plena luz el cardo borriqueño."

Propietarios de CHEVROLET ¿Por qué DESMERECER su CHEVROLET CON PIEZAS INFERIORES?

Si necesita usted reponer una pieza de su CHEVROLET por qué alterar su cualidad y valía con imitaciones. Hay en el mercado muchas piezas baratas, pero sólo las piezas legítimas CHEVROLET están garantizadas por General Motors y pueden, por su excelente cualidad, darles el satisfactorio servicio a que tiene usted absoluto derecho.

No se puede substituir la cualidad del CHEVROLET. Exija las

PIEZAS CHEVROLET LEGITIMAS

Concessionaris:

Auto-American, S. A.

Avinguda del 14 d'Abril, 484
Telèfons 77516 i 76366
AUTOAMERICAN, S. A. (Scral.)
Corts, 434-486. - Telèfon 30134
JOAN FLOTATS
Tamarit,95-97 - Telèfon 31503
PENINSULAR AUTO
Ada. 14 Abril, 394 - Tel. 73871
S. MAHON
Passeig Gràcia, 27 - Tel. 14202

Per a orientar-se en la qüestió política del moment, demaneu el llibre de màxima actualitat

EL PACTE DE SANT SEBASTIA

— per —

MANUEL CARRASCO I FORMIGUERA

Preu: Dues pessetes

Copes Esport : Trofeus originals

Mercadé, S. A

— JOIERÍA —

46 - Passeig de Gràcia - 46

CATALA!

Aquest és el paper del nostre poble; treballem per ell com sabem treballar per a totes les coses ben nostres

Mobles americans

Plaça Tetuan, 17

Tallers L. OLIVERA

No installeu la vostra oficina ni compreu mobles per al vostre despatx sense demanar pressupost a aquest Casa

GRAN ECONOMIA Tel. 53404

Anònima Alsina-Graells d'Auto Transports

Servei especial ràpid

BARCELONA - TREMP - POBLA DE SEGUR

Inaugurat el dia 1 de l'actual

Estació: Ronda de la Universitat, 4 -:- Telèfon 21163

Sota el signe de Prats de Molló i de Garraf

Uns actes emocionants de debó presidits per l'Avi

Mai com en dues nits consecutives —les nits de dimarts i divendres passats— ens vam asseure amb més emoció al voltant d'una taula. Era una gran família, agermanada un dia pel mateix anhel de fer la casa pairal pròspera, que l'adversitat havia obligat a la dispersió i que ara, dins les noves rutes serenes i plenes d'una nova llum, es troba, de nou, a la Pàtria servant la mateixa fidelitat desinteressada de sempre al cap de casa.

Ens tornàvem a trobar gairebé tots, al restaurant "Lloret", per remerciar amb la nostra presència a un abnegat català de Brusselles, l'amic Jaume Mir i la seva muller, les moltes proves de germanor i companyonia que saberen donar-nos en dies adversos. Més tard, a l'"American Lake", de Farà, ens retrobàvem de nou per a rebre una prova d'afecte que ens dedicava el seu propietari amb un sopar senzill i popular.

La figura del senyor Macià —ahir bandejat, avui President de Catalunya—, que ens va fer l'alt honor de presidir la taula, donava encara més relleu a les reunions i evocava, vulgui's o no, a la memòria de tots els presents, amb colors vius, tot un quart de segle de lluites per un ideal de llibertat.

No fa gaires dies que el diari catòlic "El Matí", tot volent elogiar la personalitat del senyor Macià, deia que un dels més grans sacrificis que li havia calgut fer era el veure's abandonat "pels soldats de les hores adverses". Ah! els iconoclastes catòlics! Més li hauria valgut al cronista no haver parlat d'una manera tan lleugera.

Hi ha certa mena de gent que, sigui per la seva posició social, sigui per la seva educació o pel medi de vida que respiren, són declaradament ineptes per a comprendre el grau d'heroïcitat i d'abnegació que hi ha dipositat en les individualitats que procedeixen del poble. Els soldats de les hores adverses han estat d'aquests que, en la defensa d'un nacionalisme més humà que el reivindicat pel cronista catòlic, hi han abocat tot el que d'ells depenia sense cap reserva mental de guany ni de recompensa i amb el mateix estoicisme amb què ahir suportà el buit suïcida del catalanisme floralesc, avui assisteixen, comprensius per patriotisme, però tanmateix alerta, al "cross-country" dels qui, distrets en altres cledes, ara s'adonen de la seva distracció i corren veiam qui arriba primer. "El "Matí" no ens havia vist, és clar, en aquesta cursa i en treia la conclusió que havíem abandonat el cap de casa.

No; els soldats de les hores adverses no hem abandonat mai el senyor Macià.

Quan una família ha sabut el preu de la vida per la suma de sacrificis conjunts que ha fet, hi ha un lligam tan fort que els uneix tots, que és impossible desfer-lo ni per l'adversitat ni per la glòria d'algun d'ells més sortós. L'Avi i nosaltres som aquesta gran família que s'ha trobat unida en l'adversitat quan el mot "germà" tenia aquella valor i aquell imperatiu del deure amb els més desvalguts i tota la grandesa del gran cor noble que hi ha dintre del qui avui regeix els destins de la nostra terra, l'hem conegut, quan somreia perdonant les intemperàncies que promovien una situació morbosa en terra estrangera i quan tenia un ample gest de protecció que era el bàlsam per a la llaga que tots portàvem oberta.

* * *

Entorn de la taula els hi veiem tots; els presents i els absents. Els qui avui podem abraçar, els qui, si bé absents, podrem abraçar demà i el qui jo no podrem abraçar mai més.

Hi ha l'equip de l'hotel Belfort, la infanteria lleugera de Tolosa, comboiada per radiant Roc Boronat, amb els companys Galobardes, Nunyes, Brugat, Saleses, Raluy, Vilà, Gual, Marmer, Nicolau, Terrades, Palau, Jaques i l'Enric Fontbernat en el flanc de Perpinyà. Hi veiem la companyia pirenenca, de la qual era un element de primer ordre En Tona Nadalmai i un absent, l'aleshores estudiant de medicina a Barcelona i manobre a Tarbes, N'Angel Foix i altres absents, m En Rovira i En Tarragó. Un element de persistència. En Benet Samper, i un sentinella avançat, l'Ermengol d'Andorra. Els inscrits barcelonins, amb els dos Carles. En Carles Duran i En Carles Farsac. En Carbonell, que acaba de tornar de Mèxic; En Ramon Boixader, que vingué de Berga, i els que se'n van anar de dret a París. En Gassol, En Joan Casanoves, En Rafael Ramis, un altre Boixader, En Torrell, l'Adell, Marles, Sales, etc. Hi són els de Garraf, que representen En Civit i En Badia, En Garriga i altres amics i companys com En Josep M. Macip, Terradelles, Otero, Puig i Ferreter, Tamborero, En Ramon Montero, etcètera.

[illegible] talà i En Martí, els [illegible]guts.

* * *

Quinze dies després de Prats de Molló, sortien de la caserna dels Senegalesos els primers "paquets" cap a Bèlgica. En un d'aquests grups hi anava En Francesc Català. Era un xicot alt i esprimatxat, cridaire i renegaire com un almogàver. Des de les finestres de la caserna, el seu temperament nerviós es desbordava en improperis contra els "gendarmes" que feien els cent passos entorn del recinte. Hi va haver moment que aquesta fúria nerviosa que s'apoderava del pobre Català, sacsejava tots els homes que hi havia tancats. Un ranxo patibulari, unes cassolades de fetge de cavall, preparat per la intendència senegalesa, i les fitxes que ens varen treure per compte de la policia de l'ex-rei, donaven un to canalla a la nostra detenció i posaven la pell al roig viu.

Les mirades franques dels companys anaven agafant un to tèrbol, es feien plans d'assalt, tants soldats senegalesos, tants fusells i d'una gambada som a la frontera... Era la febre de la desesperació. Sort que teníem En Josep Fontbernat. Pel pla Guillem havia donat proves d'un gran temperament, ell, que semblava solament fet per a la facècia. I ens salvà la situació amb la seva batuta, potser sense que ell mateix se n'adonés. "Els tres tambors" diluïen en un ram de poncelles la fressa de les armes; "L'Emigrant" ens dominava per la seva melangia i ens deixava en una gran serenor per a emprendre, de nou, el camí amb "Enllà", d'En Gassol i música d'En Fontbernat, i després, les cançons de vivac, anant amb els contrabandistes cap a Banyuls i la "Cançó del Lladre" i "La filla d'En Gallardó". Els senegalesos ballaven, també, les seves danses acompanyades per un "tam-tam" frenètic com la "babalaïka", de Sacha Gudine...

El pobre Francesc Català va sortir amb un d'aquells paquets que van enviar els francesos a Bèlgica.

—Adéu, Català—li diguí jo, al dintell de la porta de la caserna.

—Català fins a la mort!—respongué amb un crit que arribà fins al Castellet.

Més tard, en una habitació d'un carrer darrera la cotxera dels tramvies de Brusselles, vaig anar diverses vegades a tastar la cuina d'un grup de companys que hi vivien i a menjar algun bistec de cavall amb patates fregides amb seu de carro. En Català també hi era i cada nit es preparava per l'endemà unes quantes llesques sucades amb margarina i se les posava al morralet.

—Es el meu dinar—deia, eixordant-nos amb el seu crit.

...El pobre Català moria en un hospital de Brusselles, poc temps després.

* * *

Francesc Català, Martí Vilanova són els cadàvers vivents i són, també, 25 anys de fe cívica en els destins del nostre poble. En Català, és la ingenuïtat popular, i un crit del carrer. En Martí, l'estimat Martí, nosltres, que hi hviem viscut, sabem com n'era de clara la seva intelligència i quines proves de fidelitat a Catalunya havia donat.

En Martí Vilanova representa la incorporació de la petita burgesia rural al catalanisme revolucionari i universalista. En Martí Vilanova era la passió que el dominava tot, que li feia oblidar els seus propis interessos i que el va arrossegar fins a la mort. La passió que ens ha dominat a tots de l'edat dels deu anys.

Vint-i-cinc nys de catalanisme militant. Una estridència de 25 anys contra una mentalitat i un sistema. En aquesta línia ideal que va de la Solidaritat a Prats de Molló, hi veiem dues lletres grosses que ho dominen tot. FE. Tenir fe en Catalunya. Aquesta fe en Catalunya que va fer adoptar a En Macià una posició rebel vint-i-cinc anys seguits i que ara el converteix en un home de govern amb una expressió i un contingut dels més liberals de tots els homes que governen les terres ibèriques.

* * *

Al final, En Roc Boronat adreçà unes paraules enaltint la germanor que ha de regnar entre tots nosaltres.

En Gassol, en paràgrafs d'una gran inspiració, ens parlà de les dues festes: Garraf i Prats de Molló, els actors de les quals foren els precursors de la Revolució catalana que s'està operant.

I, finalment, el senyor Macià, en paràgrafs que foren constantment aplaudits, traçà idealment el que serà la Catalunya de demà, quan pugui gaudir de la seva sobirania. El problema social, el problema de l'educació de l'obrer i de la nova generació serà abordat per la Catalunya renaixent amb tot l'afecte i amb totes les directives modernes. "Catalunya amb el seu Estatut es posarà a l'altura dels Estats més moderns. Catalunya serà lliure sigui com sigui, però conservant sempre la germanor amb els altres pobles d'Ibèria, els que estimem com a germans."

* * *

Com a Garraf, com a Prats de Molló, diem a l'Avi, diem al senyor President, que l'anhel dels homes que un dia saberen rebellar-se contra l'opressió borbònica, és servir Catalunya. Fet i fet, les dates electorals passen i s'esfumen, sols queden aquelles dates que són gestes escrites amb sang perquè la fe que les impulsó es manté sempre viva per a renovar-les, si, desgraciadament, tanta fos la incomprensió i la mala intenció dels homes que tenim davant nostre.

RAMON FABREGAT

Copes i Medalles
der a esport - - - -
E. SEGURA
Plaça Francesc Macià, 16
Telèfon 17915

Catalunya i Castella

per **A. Rovira i Virgili**

"Això s'espatlla", diuen molts catalans en llegir els comentaris hostils o malhumorats que alguns polítics i alguns periòdics de Madrid dediquen a la qüestió de l'Estatut de Catalunya. Aquell element de l'efusió, que semblava indispensable per a resoldre el problema de Catalunya, més aviat minva que creix en els medis polítics i en l'ambient general d'Espanya. ¡Quina diferència entre la situació d'ara i la de tres mesos enrera, quan el senyor Alcalà Zamora vingué, amb el cor a la mà i el migriure als llavis, a la nostra capital!

Val a dir que, d'aleshores ençà, tot ha empitjorat una mica a Catalunya i a Espanya. Hem passat ja la inicial etapa idíl·lica de la República, i ens trobem de ple dins l'etapa de les màximes dificultats. Això, en si mateix, no és un motiu per al pessimisme. Les qüestions polítiques, a tot arreu del món, es resolen enmig de debats i de lluites, no pas enmig d'abraçades, brindis i pluges de flors. I una qüestió nacional, com la de Catalunya, és un drama, un llarg drama històric. Es un drama fins quan acaba bé.

***

Era de preveure que a mesura que s'acostés l'hora de dónar realitat a l'ideal de Catalunya, augmentarien les resistències i s'enterboliria la bona disposició. Per això trobem que són insincers o van equivocats els qui atribueixen el canvi de decoració que s'ha produït en aquestes darreres setmanes, a certes paraules o actituds dels homes de la Generalitat i dels diputats a Corts de l'Esquerra Republicana. Precisament perquè nosaltres no tenim motius personals ni polítics per a defensar els homes aludits, podem declarar imparcialment que les paraules excessives i les actituds imprudents han vingut molt més de Madrid que de Barcelona. El llenguatge d'alguns ministres del Govern provisional no ha estat pas igualat de bon tros pel llenguatge del President i dels consellers de la Generalitat de Catalunya.

No us hi fixeu, amics, en l'espectacle? Mentre que una considerable part dels polítics i dels diaris castellans usen aquests dies un llenguatge agressiu i a estones ofensiu, els polítics i els diaris catalans mantenen llur to de cordialitat i llur desig d'harmonia. Compareu, per exemple, el llenguatge de l'"A B C" i "El Socialista", amb el de "La Publicitat" i "L'Opinió", i us convencereu que són els d'allà els qui es llancen a l'ofensiva, i que els d'ací amb prou feines si ens defensem. En trenta anys de moviment catalanista popular, mai no s'havia dónat encara aquest cas. I a fe que no ens en sabrem doldre. El senyal ens sembla bo. Creiem que és un senyal de pròxima victòria.

***

L'autonomia — no ho oblidem — representa per als catalans un reconhrament. Allò que recobrarem nosaltres, uns altres ho perdran. Castella perdrà el domini polític, administratiu, jurídic, lingüístic i cultural que exercia segles ha a Catalunya. El Govern de Madrid ja no podrà enviar aquells governadors de província, aquells delegats d'Hisenda, aquells jutges i magistrats, aquells inspectors de policia i tots aquells milers de funcionaris subalterns de què parlava Pi i Margall en un dels seus articles. La cultura castellana, única afavorida i conreada dins el vell règim per l'Estat espanyol, veurà alçar-se, afavorida i conreada per l'Estat Català, la cultura catalana. L'idioma castellà, anomenat espanyol, perdrà l'exclusiva de l'oficialitat, i veurà dreçar-se en l'angle nord-est de la Península, l'oficialitat de l'idioma català...

¿I vòleu que davant d'aquestes perspectives, els homes de Castella s'entusiasmin, i posin domassos i fanalets? Fins aquells castellans que per esperit liberal o per doctrina federal accedeixin a l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, sentiran en llur carn ràcia una dolorosa punyida. El dia que s'gui un fet l'establiment de l'autonomi de Catalunya, s'haurà enfonsat del t l'obra imperial i assimilista que Ca tella realitzava damunt Catalunya d de principis del segle XV. Allà llun a l'Amèrica, Castella hi deixà el lle guatge i l'esperit quan hi perdé el d mini polític. A Catalunya, terra veïn ni esperit ni llenguatge hi haurà d xat. A Catalunya, l'esperit català i llenguatge català han resistit i al c davall han triomfat.

Però en aquest cas, la raó és n tra, perquè l'ànima és nostra, i C tella, en consentir a perdre el dom polític d'un altre poble, guanyarà munt d'ella mateixa la noble i difí victòria dels principis de justícia i llibertat.

A. ROVIRA I VIRGILI

CARTA DE MADRID

Les proposicions d'Ossorio i Gallardo

La setmana parlamentària, quan escric aquestes línies, és a punt d'extingir-se. En realitat ha donat poc de si. S'ha consumit en precs i preguntes, votacions i interpellacions intranscendents. Després del magnífic discurs d'Ortega i Gasset, que tancà l'anterior, la discussió política va quedar flotant encara; però anà a raure a les columnes dels diaris en una polèmica interessant entre el filòsof i el ministre d'Hisenda. La Cambra, doncs, va quedar rellevada d'un debat que podria continuar essent suggestiu.

Però la setmana que comença quan es publicaran aquestes línies, sembla que serà diferent quant a interès pràctic. Va a començar, segons sembla, amb una proposició del senyor Ossorio i Gallardo, recolzat per altres grups de la Cambra, àdhuc els agraris i els diputats de l'Agrupació al Servei de la República. Aquesta proposició és, senzillament, la que demana que es considerin en vigor els drets individuals reconeguts per la Constitució de 1876. La idea, així a simple vista, no té res de particular; però en el fons no es dirigeix sinó a evitar que continuïn les detencions governatives disposades pel Govern de la República. Ossorio i Gallardo, com a degà del Collegi d'Advocats, va fer diferents gestions perquè es posés en llibertat diversos monàrquics detinguts governativament, entre ells l'ex-ministre de la dictadura, senyor Galo Ponte, i doctr Albiñyana, E Santiago Fuentes Pila i diversos més. Clar que la proposició afavoria també, en principi uns quants presos socials; però aquests presos socials, segons manifesta el director de Seguretat, estan ja a aquestes hores alliberats en la seva majoria, sobretot pel que fa referència a Madrid. Els maliciosos asseguren que al senyor Ossorio no li preocupe gaire aquests "detinguts de t cera".

Li precupen, segns sembla, bast més els mnàrquics empresonats dit sigui de passada, estan quasi encartats en les responsabilitats de monarquia. No sé la sort que rerà la proposició; però em decant creure que la majoria de la Cam es disposa a rebutjar-la.

Ensems, hom assegura que el pr senyor Ossorio és partidari que es immediatament un Estatut provisic per regular la mecànica pràctica vant possibles dificultats. Sembla bé que en aquesta proposta l'acon nyen, igualment els membres de grupació al Servei de la Repúblic els propis contraris que abans de tar-se la confiança al Govern ha presentat una proposta semblant fou rebutjada per tota la Cam. Aquesta idea, encara que no s'a veixen a defensar-la clarament, la fensen els diputats de l'Aliança Re blicana, que creuen ja arribat el ment que el senyor Lerroux gov amb la seva gent. Sembla contradi proposició l'acord ratificant-li els ders al Govern proovisional, me es discutia la Constitució i la Agrària.

Es possible que tampoc la Cam no trobi lògic canviar de criteri tan breu termini.

Per aquestes causes, la setmana lamentària pròxima sembla anunc se amb grans possibilitats de s cés polític. Es clar que en la polí actual el sensacionalisme és sem contraproduent, i al que cal anar a què els successos polítics ho sig pel seu caràcter d'efectivitat o efi cia. Que es realitzi obra fecunda, cara que la curiositat de les tribu quedi defraudada.

JOSEP DIAZ FERNANDEZ

reflector

L'Estatut, el nostre Estatut, aquesta cosa que tant ens estimem i que, com ha dit molt bé Macià, és la concreció de les nostres aspiracions, va tenir la virtut de mobilitzar tots els bons catalans que residien circumstancialment a fora de Barcelona, els quals van venir a la nostra ciutat a votar-lo amb el mateix fervor que si es tractés d'auxiliar urgentment a la mare o a un germà.

Nosaltres vàrem tenir ocasió de veure com un bon nombre d'actors de Teatre Català que actuaven a Sant Hilari varen baixar a Barcelona únicament per votar.

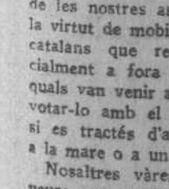
Un amic nostre va votar després de passar-se la nit al tren venint de València, i a la nit ya tornar a agafar el tren per a ésser al matí següent a la dita capital.

El doctor Carreres Artau, catedràtic de la Facultat de Filosofia i Lletres, també va venir d'Arbúcies o Sant Hilari per votar l'Estatut.

L'empresari del Teatre Novetats, senyor Canals, també va venir de Sant Hilari per votar.

Si certs senyors repatanis de Madrid coneguessin la nostra terra i sabessin el bonica que és i el que dol de deixar, ni que sigui per unes hores, certs indrets d'estiueig comprendrien la gran quantitat de voluntat que hi ha darrera de cada SI del referèndum.

*

Nosaltres també llegim el diari més ben informat de Barcelona, 'La Vanguardia'. Això ho diuen els nostres senyors Esteves. No sabem si és per la informació o pel paper. Fa temps que no veiem en la plana dedicada als articles i comentaris la signatura del xiroi i divertit senyor Sànchez Pastor. ¿Què li haurà passat a aquest ciutadà? Ara que ja començàvem a saber qui era Isabel II, Cànovas i d'altres personatges de la Regència.

Veritablement comencem a enyorar les llaunes del troglodític escriptor.

*

Ens han dit que el cap de la guàrdia urbana de Girona va fer tot el possible per evitar que les dones signessin a favor de l'Estatut de Catalunya. Si alguna dona li demanava si es podia signar a l'Ajuntament, contestava de manera que aquella dona se n'entornava tot escorreguda.

Ens han dit, encara, que els que formen l'Ajuntament, malgrat d'estar sabentats del cas, no han fet la menor advertència al cap de la guàrdia urbana. Segurament deuen creure que la llibertat permet fer a tothom el que vulgui, encara que sigui una cosa censurable.

*

En relació amb un "Reflector" publicat la setmana passada, ens ha visitat una comissió de la Junta directiva del "Centre Moral i Instructiu de Gràcia", la qual ens assegura que no hi ha res de cert en la versió que nosaltres recollíem, segons la qual un determinat clergue es dedicava a fer propaganda adversa a la República a l'interior de l'esmentada entitat.

Ho celebrem, i ho fem constar a honor de la imparcialitat.

Ara que, i també a honor de la imparcialitat, hem de fer públic el següent volant que circula per l'esmentat "Centre Moral i Instructiu", signat pel vice-conciliari reverend P. Joan Tusquets. Diu:

"Donat el caràcter quotidià i moralitzador d'aquesta Societat, sembla oportú de recordar als nostres socis que creix deplorablement el nombre de publicacions contràries a les nostres idees, i per tant queda rotundament prohibit llegir i molt més propagar-les dins el nostre local."

Santa tolerància...

*

A Puente Genil (Còrdova) un grup de "sense feina", cansats de vagar pel poble i de fer "manilles" i "burros econòmics", van decidir d'anar a fer una costellada pels voltants de la rodalia. Però la carn no la regalen, devien dir-se. Com solucionar-ho? Algú va proposar: ¿si anéssim a casa del ciutadà milionari Duc de Tarifa? Dit i fet. Ja van veure uns lletrerets penjats als arbres que deien "acotado", però no en feren cabal. La gana no admet raons. Un pic a dins la finca va començar la gran cacera. Amb bastons i pedres estocinaren una quantitat notable de llebres i perdius. Tanta era l'abundor de caça que hi havia en aquells llocs. Trobem molt natural l'actitud dels vilatans. ¿Per què la necessita tanta cacera el... ciutadà Tarifa? ¿No s'han suprimit els títols nobiliaris? Segurament deu formar part d'aquella anònima monàrquica fundada a París per acaparar les accions d'Estat Espanyol S. A. No s'hi val que uns llencin el menjar i els altres hagin de dejunar!...

*

Això que anem a relatar és rigorosament verídic. Hem estat temptats d'esmentar el domicili del protagonista d'aquest "Reflector", petit industrial de l'Eixample; algú creuria potser que es tracta d'una baixa maniobra venjativa; per això ens abstenim de ferho.

L'alludit individu parla amb un veí seu. La conversa gira a l'entorn de l'educació escolar. Aquell, bon català, sosté amb proves irrefutables que l'ensenyament, aquí, s'hauria de fer en la llengua materna. L'industrialet respon amb un to reposat i pedant: "I ara, què diu sant cristià!, en català? No veu que sempre sembla que reneguis! Miri, jo tinc dues filles; encara que em costa molts diners, les faig educar fora de Catalunya, perquè quan tornin "al menor" parlaran un idioma "fino" i distingit i... El bon català, no podent-se ja contenir, s'exaspera, crida, li diu el nom del porc, i si no fos per un amic del barri, la cosa hauria acabat al dispensari i després a la delegació de policia.

El millor del cas és que l'individu en qüestió és de nissaga genuïnament catalana, nat a Catalunya, etcètera. Mala raça la dels "renegats".

*

Quan, a començaments del règim Primo, va haverhi a Barcelona el gran incendi — prou recordat — de "El Nuevo Vulcano" hi van anar un grapat d'autoritats, començant pel mateix rei. Això va motivar, naturalment, un servei d'ordre rigorós, que tenia el mandat de no deixar entrar ningú dintre el recinte acordonat.

Mentre anaven fent va arribar el governador — aquell Milans del Bosch tan recordat pels barcelonins — i va tirar al dret com era de rigor, o com ell es creia que li pertocava. El policia de la porta li barrà el pas:

—¿Dónde va usted?

—Soy el gobernador.

El seu agent no el coneixia! Però això no era res... Per comptes de deixar-lo passar, el policia va demanar a Milans del Bosch que "le enseñara el carnet"!

L'home es pensava, de molt bona fe, que un governador havia de dur un carnet que digués "Gobernador" per poder entrar on hi havia cordons de guàrdies.

Potser aquest policia mateix encara és al cos i continua a Barcelona, pensant que ens fa el favor de defensar alguna cosa contra els abrandats del catalanisme.

*

Durant els dies que es feia propaganda a favor de l'Estatut, tots els ciutadans de Barcelona tingueren ocasió de veure pels carrers de la ciutat un home de cames que mai s'acaben, el qual és conegut pel "gegant Molfort's" perquè habitualment fa propaganda dels articles d'aquesta casa.

Aquest xicot és alemany i es diu Jo-'l Gleizer; fou ofert a la Generalitat per la casa que el té llogat, i acceptat l'ofériment, el gegant alemany va passejar-se vuit dies per Barcelona amb un rètol que deia: "Voteu l'Estatut!"

Ara bé: el dia que la casa volia liquidar-li el sou, el gegant va dir que aquells vuit dies no entraven en el compte: que estava més que satisfet d'haver servit Catalunya d'una manera o altra i que ja es donava per ben pagat amb aquesta satisfacció.

El gest mereix éser divulgat, certament.

*

En la campanya a favor de l'Estatut anterior al referèndum no tothom sabia què havia de dir ni com havia de ferho... No és el mateix, és clar, fer un vulgaríssim míting electoral a favor d'un partit o d'un candidat qualsevol que dir coses que tinguin cara i ulls sobre punts concrets... I si sovint en el míting s'escapen enormitats als oradors plens de bons desigs, moltes més n'han de sortir, naturalment, de boca dels minyons ben intencionats que es proposen una tasca superior a llur capacitat mínima.

Dadascú, en un cas com aquest, salvava o intentava de salvar el compromís com podia. Un jove orador del PCR, per exemple convidat a parlar a Terrassa davant un públic imponent, s'havia après de cor el primer discurs del diputat Martí Esteve... Es un procediment com un altre, i no dels pitjors. Només que el pronoi, en la fuga del discurs que repetia, es va compenetrar tant i tant amb el seu mestre innominat, que va arribar un moment que va dir:

—Nosaltres, els diputats de la Generalitat...

Afortunadament, el públic no recorda tots els noms dels diputats a la Generalitat. I la cosa va passar...

Nosaltres no volem, tampoc, recordar el nom del pronoi ben intencionat del Partit Catalanista Republicà.

*

Hem rebut un manifest tan rebò, que voldríem disposar d'espai suficient per publicar-lo íntegre. Impossibilitats de fer-ho així, ens limitem a remarcarne els punts més notables, per a diversió dels nostres lectors.

Es titula "Manifest del bon sentit". Cita allò tan bonic de "Cataluña tiene un hijo, tiene un hijo menestral...", i va dient, amb un grapat de xifres entre cometes que fan rodar la closca a tothom:

"Cal que deixem de banda les fraccions polítiques, fins les formes de govern, respectant sempre, i àdhuc apoiant, el Govern constituït. Déu salvi la República."

Després parla d'un element popular que existeix i no es veu, que és el més potent i bo, i gemega i sospira. Resulta que es tracta de la classe mitja (suposem que vol dir mitjana, però anem transcrivint). Vol unir els germans de tots els estaments i ressusicitar una ensenya que tenen al front (?). Després parla d'una forma d'organitzar-se per prohibir les vagues; diu que l'obrer ha de tenir llibertat per treballar tant com vulgui, mentre la seva indústria li ho permeti (és una llibertat envejable, oi?); que cal cultivar tabac lliurement a tot el país, obligar la gent a criar cucs de seda, etc.

Després diu: "Nosaltres entenem que el CINE i l'AUTO són la calamitat més gran del segle XX". Que els prohibirien en absolut, però com que hi ha interessos creats, no els prohibirien, sinó que els tornarien a reglamentar. Acaba dient que "els obrers s'han de fer menestrals o els menestrals obrers", que el s'estimen més això primer i que món ha de reaccionar, i signa un de Catalunya. Encara hi ha not en les quals surt Minerva i no r cordo msí alguna altra senyora p gana.

L'apartat més curiós és l'11 (18 "No es permetrà l'exportació d "suro" (subratllat) sense elaborar

Es nota que els autors del man fest hi tenen quelcom a veure.

*

L'ex-vila de Gracia, tan catalanesca, voldria que la nostra bandera nacional onegés en la seva exCasa de la Vila, avui Tinència d'Alcaldia del districte. I fins ara no la hi han posada.

A fi d'obtenir-ho, el grup "La Barricada" prega a tots els bons i entusiastes catalanistes graciencs que el vinent dia 15, diada de la festa major, no manquin a dos quarts de cinc de la tarda a la plaça de Rius i Taulet, per fer una protesta davant el tinent d'alcalde i altres autoritats.

Aquest grup també expressa el desig que la bandera catalana onegi als mercats, com oneja a tots els edificis municipals.

*

"...Si els obrers de Catalunya no han sortit encara del concepte d'un sindicalisme inorgànic i desconjuntat, sense finalitats definides, és degut a què no han disposat fins ara d'altre element de lluita per a obtenir les millores de caràcter material que evidentment amb tota justícia han aconseguit..."

(De la nota facilitada als diaris pel senyor Anguera de Sojo, en funcions de governador civil.)

—Tanmateix, no us interessa cap "seguro" dels nostres?
—No tinc tot assegurat, fins els vidres de les ulleres de san "GANZER".

J. GANZER. — Avinguda del Portal de l'Angel, n.º 33

la rambla

(esport i ciutadania)

Casa Agustí

FABRICA d'aigües carbòniques esterilitzades, xarops i orxates
Telèfon 53202
Aragó, 407
Barcelona

Enquestes de LA RAMBLA

En la inquietud d'aquest moment...

Les Constituents aprovaran l'Estatut tal com està? - Creieu que el Govern, en bloc, el presentarà i el defensarà? - Què caldria fer si l'Estatut fos rebutjat

Carner

Interessantíssima ens sembla, en el moment present, aquesta enquesta nostra. Hem procurat recollir el pensament d'homes de tots els camps polítics. Algun no ha cregut oportú contestar la nostra pregunta.

Tanmateix, ens sembla haver recollit una ampla expressió de la sensibilitat catalana davant de l'Estatut.

Josep Tarradellas

1.—Estic convençut que les Constituents aprovaran l'Estatut perquè, uns, el votaran pel seu esperit liberal i comprensiu, i, els altres, perquè comprendran que contra la voluntat d'un poble, unànimement manifestada, no és possible oposar-s'hi en aquests moments de greus responsabilitats. Per altra banda, jo crec que una actitud de refús no podria beneficiar, de cap de les maneres, la consolidació de la República.

2.—No crec que el Govern, en bloc, defensi el nostre Estatut. Confio, però, en alguns dels homes que l'integren, l'actitud dels quals al Parlament pot influir en la seva aprovació.

3.—Ni per un sol moment he pensat en aquesta possibilitat, perquè entenc que fóra perjudicial a tots.

J. Dencàs

1.—Així ho hem de creure, ja que pel seu propi honor hi estan obligats pel Pacte de Sant Sebastià, i com a liberals i demòcrates, no poden negar la voluntat unànimement manifestada per tot un poble.

2.—Així s'hi obligaren, i prometeren que el nostre Estatut seria ponència de Govern.

3.—Hi ha coses que encara que siguin fondament sentides, no poden dir-se en aquests moments, i em limito solament a creure que aquesta ha d'ésser la darrera vegada que enviem emissaris a l'altra part de l'Ebre per parlar de la nostra llibertat.

Angel Samblancat

1.—Sento molt haver de dir-vos que jo no comparteixo l'optimisme de molts. Estimo que l'Estatut, tan brillantment ratificat el diumenge darrer, trobarà a Madrid dificultats enormes. Les finances i l'ordre públic seran les dues qüestions que trobaran una oposició irreductible a les Corts Constituents. Fa molta por als homes d'Ebre enllà, sobretot els de la "meseta", la possibilitat d'una descentralització. Què seria de Madrid, si això arribava?

2.—Suposo que el Govern, per sortir del pas, presentarà l'Estatut, però dubto que el defensi. Salvant les figures d'Alcalà Zamora, Domingo—de Nicolau ja no cal parlar-ne — i Azaña, els altres obeeixen cegaments les instruccions dels caps de partit. I aquests ens són francament hostils. Albornoz, cap dels radicals-socialistes, és un perfecte "jacobí", i, per tant unitari. Davant aquestes perspectives ja comprendreu quin esdevenidor espera a les nostres reivindicacions.

3.—Què caldria fer, dieu? Prendre'ns-ho—respon ràpidament i amb decisió . No hi veig cap més possibilitat. Solament una impressió de força podria obligar les Corts a tornar les llibertats de Catalunya. L'obrerisme català és la preocupació constant dels homes d'allà baix. Si els representants de Catalunya no actuen al Parlament amb valentia i audàcia, el plet català amenaça ésser rebutjat gairebé totalment pels diputats espanyols. Cal actuar sense miraments ni contemplacions. Tot el que us he dit és, naturalment, el conjunt d'unes impressions purament personals.

J. Estelrich

1.—Indubtablement, les Corts acceptaran l'Estatut. No puc dir-vos pas res més.

2.—Desconec en absolut les interioritats del Govern, per tant no puc opinar en aquest respecte. Es possible — crec,

Serra i Moret

eh?—que presentin l'Estatut.

3.—Rebutjar l'Estatut? No puc admetre aquesta possibilitat. Ha de "passar". Llibertat amb restriccions, no ens interessa.

Pere Coromines

1.—Soc molt optimista. El moment s'ho porta. I si no se n'és, cal ésser-ne. Per tant, crec, i n'estic fermament convençut, que les Constituents aprovaran el nostre Estatut.

2.—El Govern, no cal dubtar-ne pas, el presentarà en bloc i el defensarà. S'ha de tenir paraula. Altrament, com quedarien?...

3.—Rebutjar l'Estatut, ni pensar-hi; si això arribava... (Aquí l'il·lustre advocat resta pensatiu i diu): Llavors Catalunya ho dirà.

Jaume Carner

L'il·lustre president de la Diputació a la Generalitat, que conversava amb el senyor Pere Coromines en adreçar-s'hi el nostre reporter, manifestà que

Coromines

Dencàs

pensava igual que el seu interlocutor, i que feia seves les manifestacions d'ell.

Francesc Viladomat

1.—Crec que les Constituents no aprovaran pas íntegrament el nostre Estatut. Donarà lloc a moltes i fortes discussions. A Madrid ens professen una gran antipatia. Els socialistes, principalment, tenen un concepte equivocat de les nostres aspiracions. Com que les Corts no adoptaran, segurament, el sistema federal, Catalunya haurà de lluitar contra tots aquests obstacles.

2.—Per delicadesa, el Govern ha de presentar-lo en bloc. Per er honor a la paraula donada Sant Sebastià, té el deure de defensar-lo i de recomanar als respectius diputats la seva acceptació.

3.—No crec pas que el Parlament rebutgi un Estatut que és l'expressió de la voluntat de tot un poble. Cal actuar enèrgicament, evitant discussions i intervencions lamentables i isolades. L'homogeneïtat i la unió entre els representants de Catalunya pot arrencar el sí favorable a unes Corts hostils al nostre plet. En aquest aspecte la U. S. de C. actuarà sempre i en tot moment d'acord amb els homes de l'Esquerra de Catalunya.

Manuel Carrasco i Formiguera

1.—Jo tinc una fe absoluta en els homes i en les coses. Aquesta gran fe, aquesta gran confiança em fa ésser optimista i creure que la voluntat de Catalunya serà acceptada pels homes representatius de l'Espanya liberal.

2.—Naturalment, el Govern presentarà en bloc l'Estatut i el defensarà amb fermesa i decisió. Cal confiar en la "hidalguia" i la cavallerositat dels actuals components del Govern.

3.—¿Creieu que unes Corts, per sobiranes que siguin, po-

Viladomat

den rebutjar un Estatut recolzat en 596.205 votants? Si és produïa una ruptura, que no crec que arribi, Catalunya té suficients mitjans i suficient vitalitat per a fer respectar la seva voluntat. Però, en fi, no fem pensaments derrotistes i siguem optimistes.

Rafael Campalans

1.—Crec que, encara ara, les Cors Constituents aprovaran tot allò que és essencial.

2.—Nosaltres no vàrem intervenir en el Pacte de Sant Sebastià. Ignorem, per tant, el canvi que hagi pogut determinar en l'actitud del Govern el fet que l'Esquerra Republicana li hagi negat la confiança.

3.—No creu que sigui possible rebutjar l'Estatut, i, per tant, crec inoportuna la pregunta.

A. Rovira i Virgili

1.—Vull creure que a despit de tot, les Corts Constituents espanyoles aprovaran l'Esatut de Catalunya, probablement amb algunes modificacions de detall, més o menys importants. Si les modificacions alteressin l'Estatut en algun o alguns dels seus punts essencials, tant se valdria que no l'aprovessin, puix que aleshores fóra Catalunya qui no podria acceptar-lo tal com hauria quedat.

En el cas que les Constituents rebutgessin l'Estatut o l'alteressin fonamentalment, s'hauria demostrat l'esperit antifederal, antidemocràtic, antiliberal i unitari de la majoria dels di-

Tarradelles

putats. I això no podem creure-ho sense veure-ho.

2.—Crec que hauria de fer-ho així, en compliment del Pacte de Sant Sebastià.

3.—Pensem-hi, però no en parlem.

M. Serra i Moret

1.—Tinc plena confiança en l'aprovació de l'Estatut de Catalunya per les Corts Constituents d'Espanya. Les modificacions, si alguna se n'hi fa, no afectaran a la nostra sobirania, sinó a apreciacions distintes de problemes comuns. Bàsicament, doncs, l'Estatut serà aprovat tal com Catalunya el presenta.

2.—El Govern tindrà dificul-

Campalans

Roig i Bergadà

tats per a presentar-se en bloc a defensar l'Estatut de Catalunya, però hem de creure que les podrà vèncer i que anirà amb aparent unitat a complir la paraula donada. El Govern ha topat amb dificultats majors i les ha vençudes.

3.—No admeto la contingència que l'Estatut no s'aprovi, i per això cao el que caldria fer en un cas imprevist com el que insinueu. Per què parlar de coses evidentment impossibles?

J. Aiguader i Miró

1.—No crec que el Parlament deixi d'acceptar l'Estatut tal com l'ha votat Catalnya. Seria posar-se en contra de la voluntat de tot un poble, el qual en votar-se les seves llibertats no atacà la lliure determinació de cap altre poble hispànic. Ben a l'inrevés, garanteix la llengua i la cultura dels immigrants vinguts de tot arreu d'Espanya, llibertat que nosaltres no hem gaudit durant molts anys dins de la nostra terra, i avui mateix no reclamem reciprocitat en el tracte per als catalans que viuen fora del nostre clos.

2.—Confio en la lleialtat del Govern i en el seu fervor democràtic; això em fa creure que la voluntat de Catalunya pesarà en ells com un mandat imperatiu.

3.—Avui no pot preveure's aquesta contingència, perquè confiem que serà admès íntegrament. En cas contrari, les oportunitats dictaran la tàctica a seguir. Prop d'emig segle de lluita per les nostres llibertats ens han entrenat a bastament i donat prou apfesa per a escollir la tàctica i l'estratègia.

J. Roig i Bergadà

1.—Estic fermament convençut que l'Estatut de Catalunya serà aprovat íntegrament per les Constituents. Podria ésser que algú intentés combatre alguns dels punts essencials d'aquest. La part tributària pot suscitar fortes discussions. L'ordre públic, també. Crec que el bon sentit s'imposarà i evitarà l'espectacle lamentable d'una possible ruptura.

2.—Es de suposar que el Govern farà honor al Pacte de Sant Sebastià, i presentarà a les Corts el nostre Estatut, defensant-lo amb tota lleialtat.

Confio que els homes que van prometre solemnialment cooperar al reconeixement de la nostra personalitat, complliran fins al darrer moment la paraula donada. No hem d'oblidar que el Govern compta amb la majoria de la Cambra.

3.—Què caldria fer, dieu, si l'Estatut fos rebutjat? Jo no crec pas que s'arribi a aquest extrem, i dic, com el senyor Ossorio i Gallardo: "No admeto aquesta hipòtesi"

convé tenir-nos contents. Catalunya fou l'obstacle permanent de la monarquia. De no donar-li satisfacció, el perill obstaculitzador s'aixecaria novament contra la decadent unitat nacional. Cal ésser optimista.

DEMANDES OBRERES

Sindicat o grup anarquista?

En el preàmbul d'aquestes bases que la secció de l'art tèxtil de la C. N. T. acaba de presentar als patrons industrials, els ulls del lector atònit han topat amb dues paraules que, per una absurda barreja de conceptes i de demandes, apareixen descaradament, i potser per primera vegada, en unes bases de treball. Quines són aquestes dues paraules? Simplement: "Comunismo libertario".

Per absurd, per pueril, per inexplicable que sembli, una secció dels Sindicats Únics — Sindicats, hem dit — presenta unes bases de treball i de salari que no és ací el lloc de discutir si són justes o injustes, amb la premissa de "Comunismo libertario". A la simple, severa exigència de noves condicions de treball, de noves aspiracions de salari, una secció de la C. N. T. avantposa l'afany anarquista de l'esperit del seu Comitè. Per què això? ¿És que els representants de la Secció de l'Art Tèxtil estan segurs que els obrers del teixit afiliats a la C. N. T. són, com semblen ésser-ho ells, anarquistes?

I bé: amb la mà sobre el cor, jo dic, jo afirmo que no tots els obrers de l'art tèxtil de la C. N. T. són anarquistes. Jo afirmo que una bona part de l'obrerisme català — la més neta representació del qual hauríem de trobar-la en aquesta vella indústria catalana del teixit — no milita en la bella, i absurda, abstracció ideològica del comunisme libertari. Aleshores?...

Aleshores, els que seguim amb passió — per afany de justícia social i per amor a la dignitat humana —, aleshores hem de preguntar nosaltres: ¿En nom de qui parlen els que en unes bases de treball reivindiquen l'anarquisme com a fórmula de llibertat? ¿Qui representen els que en un document de demanda econòmica presentat aquests dies a una classe patronal compliquen la clara exigència d'unes xifres — que ara no volem discutir — amb l'afirmació d'una bella idea de somni, d'una vaga aspiració insolidària i deshumanitzada?

S'ha dit i s'ha repetit aquests dies que la gran massa obrera de la Confederació obeïa les directrius del petit grup anarquista de la F. A. I. ¿Caldrà creure-ho així, d'una vegada? ¿Caldrà pensar que en aquesta enorme massa sindical s'ha perdut fins a tal punt la pròpia responsabilitat i la pròpia iniciativa de progrés social perquè un grup insignificant en quantitat i, sobretot, insignificant en la formidable responsabilitat d'aquestes hores de transformació, controli i orienti la seva marxa i el seu esdevenidor?

Alerta, obrer català! Alerta, obrer que has viscut una mica tot aquest afany cordial, tota aquesta aspiració i aquesta lluita de la transformació política que està produint-se en el nostre recó d'Europa! ¡Alerta, obrer que amb el teu esforç i amb la sang de les teves venes has possibilitat aquesta enorme màquina social de la Confederació — arma formidable de progrés en les teves mans prudents i endurides per la feina!

Pensa en la gran responsabilitat que pesa sobre la teva vida, sobre la vida de cadascú. Jo vull pensar en l'honrada ambició dels que manipulen avui els teus organismes de treball i de defensa. Però la seva posició i la seva tàctica són un suicidi. Per damunt d'ells, per sobre del seu **comunismo libertario**, hi ha altres imperatius i altres exigències més immediates i, sobretot, més humanes. Per damunt de les seves rares tàctiques revolucionàries hi ha aquesta gran revolució en marxa de tot un poble que es redreça i que vol viure en pau, i que vol donar-se justícia, i que vol escoltar el clam del seu obrerisme, i que vol resoldre els apremiants problemes de la seva vida social i dels seus destins democràtics.

S'ha viscut una dura lliçó de sang i de terror: la de 1921. Jo he vist, jo conec vells militants d'aquella hora roja de Barcelona que encara es tremolen els nervis després de la tremenda ignominia fratricida. El més trist que podria passar, la lliçó més descoratjadora, seria que aquella experiència hagués estat inútil per al nostre obrerisme. Cal pensar que no és així. Cal pensar que el proletariat català reaccionà amb honor i amb horror davant d'aquella obscura abjecció. És massa viu el seu sentit humà de les coses, és massa neta la seva executòria de dignitat i de severitat perquè ara, en un moment culminant de la vida política i de la vida social, l'obrerisme de Catalunya malbarati tot un esdevenidor a canvi d'una abstracció i d'una utopia que apunten al caos i que possibilitarien, en l'inútil intent de la seva aplicació, una gran derrota civil.

La C. N. T. està situada en un gran tombant de la seva actuació. O renovar-se o morir. O afrontar amb serenitat i amb responsabilitat els greus moments a què ens empeny la història o perdre's en el desconcert de la derrota i en les veus irritades i hostils de la consciència pública, que reclama, damunt de tot, la solidaritat de les esquerres republicanes davant la possibilitat d'un moviment de reacció que ens torni a la incivilitat d'un despotisme.

L'obrerisme català, amb noció de les realitats, no pot desentendre's d'aquest imperatiu civil, ni pot deixar que els seus grans organismes socials, per obra de minories estèrils i estridents, naufraguin en el buit de la irritació popular i en la ineficàcia d'un camí que ahir només féu possible la tragèdia incivil de la sang dels germans i l'advenir d'un dictador que posava tots els ciutadans d'una nació — i els obrers els primers — fora de la Llei.

El Sindicat és una arma magnífica, eficaç i necessària a l'obrerisme. Però cal servir-se'n, en funció pública, en les hores oportunes, i, sobretot, cal no gastar la seva força en l'esterilitat de reivindicacions perdudes en la utopia i en el somni.

Anselmo Lorenzo — no és dubtós, penso, el testimoni — escrivia en "Los nuevos métodos de lucha":

"La fuerza y el poder de todo sindicato, federación y confederación reside, no en una ficción autoritària, ni en una abstracción ideològica, sinó en sí mismo, en todo acuerdo, en todo plan adoptado por todos los asociados a quienes directamente interese, mediante el estudio previo necesario..."

JOSEP M. MASSIP